

PLAN ORIENTACIÓN
CEIP PLURILINGÜE
SANTA MARÍA
Curso 2023/2024

ÍNDICE:

1. XUSTIFICACIÓN
 - 1.1. REFERENCIAS LEXISLATIVAS MAIS RELEVANTES
 - 1.2. BASES TEÓRICAS
 - 1.3. CARACTERÍSTICAS DO CENTRO E CONTEXTO SOCIOECONÓMICO
2. DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN
 - 2.1. COMPOSICIÓN DO DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN
(en adiante D.O.)
 - 2.2. TAREFAS E FUNCIONS DOS SEUS COMPOÑENTES
 - 2.2.1. COORDINADORES E TITORES
 - 2.2.2. PROFESORADO DE APOIO: PT e AL
 - 2.2.3. XEFATURA DO DO
 - 2.2.4. DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN.
 - 2.2.5. COORDINADOR/A DE BENESTAR E CONVIVENCIA
3. OBXECTIVOS
 - 3.1. OBXECTIVOS REFERIDOS AO ALUMNADO
 - 3.2. OBXECTIVOS REFERIDOS AO CENTRO
 - 3.3. OBXECTIVOS REFERIDOS AO PROFESORADO
 - 3.4. OBXECTIVOS REFERIDOS AS FAMILIAS
 - 3.5. OBXECTIVOS REFERIDOS Á COLABORACIÓN COS SERVIZOS EXTERNOS
4. ACTUACIÓNS PRIORITARIAS PARA O PRESENTE CURSO
5. PLAN ANUAL DE ACTIVIDADES DO D.O.
6. AVALIACIÓN
7. ANEXOS:
 - I. PLAN XERAL ANUAL DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE
 - II. PROGRAMACIÓN PEDAGOXÍA TERAPÉUTICA
 - III. PROGRAMACIÓN AUDICIÓN E LINGUAXE

1. XUSTIFICACIÓN

1.1 REFERENCIAS LEGISLATIVAS MAIS RELEVANTES:

A normativa vixente que regula a orientación Educativa e Profesional na Comunidade Autónoma de Galicia e establece a organización e funcionamento da Orientación Educativa e Profesional nesta Comunidade Autónoma está fundamentada polo Decreto 120/98 do 23 de abril e a Orde do 24 de xullo de 1998, respectivamente. Ambos textos legais establecen a composición, as accións prioritarias, o funcionamento e a organización dos servizos de orientación: departamentos de orientación e equipos de orientación específicos.

A elaboración do presente Plan de Orientación levouse a cabo dende o Departamento de Orientación, sendo responsable da súa redacción o Xefe do Departamento tal e como se sinala na normativa vixente ao respecto.

A normativa básica que guiará a actuación do Departamento de Orientación, atendendo aos últimos cambios normativos é a seguinte:

- **Constitución Española** do 6 de decembro de 1978
- **Decreto 374/96**, do 17 de outubro, polo que se aproba o Regulamento Orgánico das Escolas de Ed. Infantil e dos Colexios de Ed. Primaria.
- **Orde do 22 de xullo de 1997** pola que se regulan determinados aspectos de organización e funcionamento das escolas de educación infantil, dos colexios de educación primaria e dos colexios de educación infantil e primaria dependentes da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria
- **Decreto 120/1998**, de 23 de abril, polo que se regula a orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia.
- **Orde do 24 de xullo de 1998** pola que se establece a organización e funcionamento da orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia regulada polo Decreto 120/1998.
- **Lei Orgánica 2/2006**, do 3 de maio, de Educación.
- **Circular 10/2010** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para coordinar as actuacións e establecer as accións prioritaria dos servizos de orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia.
- **Lei 4/2011**, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa.
- **Decreto 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se

imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

- **Lei orgánica 3/2020** do 29 de decembro pola que se modifica a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación.
- **Orde do 8 de setembro de 2021** que se desenvolve o Decreto 229/2011, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da C.A. de Galicia.
- **Lei orgánica 8/2021, do 4 de xuño**, de protección integral á infancia e adolescencia fronte á violencia.
- **Decreto 150/2022, do 8 de setembro**, polo que se establece a ordenación e o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia
- **Decreto 155/2022, do 15 de setembro**, polo que se establece a ordenación e o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia
- **Orde do 30 de maio de 2023** pola que se desenvolve o Decreto 150/2022, do 8 de setembro, pola que se establece a ordenación e o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia e regulase a avaliación nesa etapa educativa.
- **Orde do 26 de maio de 2023** pola que se desenvolve o Decreto 155/2022, de 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia e regulase a avaliación nesa etapa educativa
- **RESOLUCIÓN do 6 de xuño de 2023**, da Dirección Xeral de Ordenación e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación infantil, educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2023/24.
- **Resolución do 20 de xuño de 2023**, da Dirección Xeral de Ordenación e Innovación Educativa, pola que se establece a Rede de Acompañamento e Orientación persoal e familiar de Galicia (RAOGAL), creada con carácter experimental ao abeiro da resolución do 14 de xuño de 2021 da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, para o curso 2023-2024.
- **Orden do 23 de agosto de 2023** pola que se establece a figura da persoa coordinadora de benestar e convivencia nos centros docentes de Galicia.
- **Outras que podan saír ao longo do curso.**

1.2 BASES TEÓRICAS

É preciso sinalar que a actuación do Departamento de Orientación responderá ao enfoque que entende a orientación como unha tarefa de todo o equipo docente e, por extensión, de toda a comunidade educativa, sendo a persoa orientadora un elemento dinamizador do proceso. O modelo que adoptamos é o *modelo de programas* caracterizado por:

- Desenvolverse en función das necesidades do centro e do alumnado.
- Dirixirse a todo o alumnado.
- O suxeito é un axente activo do seu propio proceso de orientación.
- Establécese ao longo dun continuo temporal.
- Lévese a cabo un seguimento e avaliación continua dos procesos.
- Implica a todos os axentes educativos.
- A persoa orientadora é un membro máis do equipo docente.
- Abre o centro á comunidade.

Polo tanto, pódese concluír sinalando que a orientación é unha actividade planificada, de marcado carácter preventivo, sistemática, integrada no currículo, cooperativa e coordinada, así como dirixida ao colectivo e a todos os niveis (afectivo, cognitivo, social...) actuando non só sobre o alumno, senón tamén sobre o medio.

1.3 CARACTERÍSTICAS DO CENTRO E CONTEXTO SOCIOECONÓMICO:

O CEIPP Santa María está situado na vila de As Pontes de García Rodríguez. Tanto as características sociais e culturais de As Pontes, como as características físicas e organizativas do colexio reflíctense no seu Proxecto Educativo.

A grandes resgos, dicir que se trata dun colexio feito polos emigrantes en Cuba. O feito de ser un núcleo industrial confírelle ao alumnado deste centro, que son basicamente do núcleo urbano, unhas características singulares tales coma un uso importante da lingua castelá, unha situación socioeconómica e cultural media - alta e a posibilidade de acceder a diferentes actividades de ocio fóra do colexio e un nivel medio de consumo infantil. Así mesmo, cabe destacar que é un centro con un alto número de alumnado estranxeiro.

O centro conta con dúas unidades de EI e seis de EP. O equipo docente está formado por 2 mestras de Educación Infantil, 6 mestres de Educación Primaria, unha especialista en Lingua Estranxeira, un mestre de Música, unha mestra de Educación Física, unha mestra de Relixión, unha especialista en Pedagogía Terapéutica, unha especialista en Audición e Linguaxe e unha Orientadora (compartida co CEIPP A Fraga que é o centro base).

No curso actual, están escolarizados neste centro, **119 alumnos/as** distribuídos do seguinte xeito:

NIVEL	ALUMNOS/AS
4º E. INFANTIL	9
5º E. INFANTIL	11
6º E. INFANTIL	7
1º E.PRIMARIA	9
2º E.PRIMARIA	12
3º E.PRIMARIA	21
4º E.PRIMARIA	17
5º E.PRIMARIA	14
6º E.PRIMARIA	19
TOTAL ALUMNADO	119

Con respecto ao Concello de As Pontes, cabe citar que este conta con outros centros educativos ademais do noso e que son:

- A Escola Infantil “A Barosa” de xestión compartida polas administracións local e autonómica.
- O CEIP Santa María e o CEIP A Magdalena (en total no Concello hai tres CEIP).
- 2 IES: Moncho Valcarce e Castro da Uz.
- 1 centro de educación especial pertenciente á asociación ASPANAES.

Así mesmo, ten unha ampla oferta cultural, deportiva e de ocio na cal caben destacar :

- Actividades e instalacións dos Servizos Municipais (Gabinete Psicopedagóxico que depende dos Servizos Sociais do Concello, Polideportivo, etc.)
- Academias privadas de clase de reforzo educativo.
- Asociacións veciñais e sociais con ampla oferta de obradoiros e actividades.
- Museo etnográfico Monte Caxado.
- Asociación Galega de Apicultura que xestiona a Casa do Mel en Goente.

Outros servizos cos que conta o Concello son: Biblioteca Pública Municipal, Casa da Cultura, Servizos Sociais, Atención Temperá, Xulgado, Centro de saúde e Asociación de A.N.P.A.S. dos distintos colexios, asociacións de amas de casa, asociación de empresarios...

Por outra banda, contamos con recursos externos coma:

- EOE: solicitarase cando se necesite asesoramento referente á avaliación psicopedagóxica ou para unha mellor canalización doutros apoios e recursos externos.
- Atención Temperá en As Pontes e no Hospital Novoa Santos.
- Servizos da Unidade Infanto Xuvenil de Saúde Mental de Ferrol.
- Orientadores de zona.
- Logopedas, psicólogos, pedagogos, etc. de gabinetes privados

2. DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN

2.1 COMPOSICIÓN DO DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN

Constituído tal e como establece o Decreto 120/1998 (art. 4) e a Orde do 24 de xullo de 1998 (art. 3), e seguindo o exposto na Circular 10/2010 e a Rede ROEGAL: Dispónse que para os centros que contén entre 6 e 11 unidades: *“A persoa que exerce a xefatura do departamento de orientación realizará o seu traballo en dous ou máis centros, xa que ningún deles acadaría as unidades suficientes para ter un posto de traballo catalogado. Aínda tendo un centro base (aquele ao que pertence para efectos administrativos, que será o que apareza no catálogo baixo o epígrafe OC), a persoa orientadora realizará o seu traballo nos centros compartidos con reparto do seu horario, recursos, etc, proporcional ao número de unidades de cada un destes centros.*

Este concepto de orientación implica o establecemento dunha serie de criterios que os equipos directivos deben ter en conta á hora de establecer os seus plans de orientación pedagóxica, reunións de equipos docentes ou sesións de avaliación. É absolutamente necesaria a coordinación dos centros implicados co fin de evitar a simultaneidade de reunións ou a imposibilidade horaria, do mesmo xeito que o xefe/a do departamento debe organizar o seu traballo para prestar a debida atención a cada un dos centros que teña asignados.

Cada un dos centros que comparten orientador contarán cun espazo físico, dotado de equipamento mobiliario e tecnolóxico de iguais características que os departamentos de orientación únicos.”

Atendendo a esta premisa, o Departamento do CEIP P. A Fraga, pertencendo á modalidade de orientación compartida (OC), pretende satisfacer as necesidades tanto do centro base (CEIP Plurilingüe A Fraga) coma do centro compartido, o CEIP Plurilingüe Santa María, sempre en colaboración co centro adscrito (IES Castro da Uz).

No curso actual 2023-2024 os membros que constitúen o Departamento de Orientación do CEIP Plurilingüe Santa María son:

- Xefa do Departamento de Orientación: Sonia López Conde.
- Mestra de Pedagogía Terapéutica: Patricia Quintana Rodríguez.
- Mestra de Audición e Linguaxe: Marta Vilasuso Villar.
- Coordinador de Educación Infantil: Elisa Fraga Chao.
- Coordinador do 1º ciclo de Educación Primaria: Iria López López.
- Coordinador do 2º ciclo de Educación Primaria: Mercedes Iglesias Aguiar.
- Coordinador do 3º ciclo de Educación Primaria: Santiago Sayans Amo.
- Xefa de Estudos: Rocío Graña Iglesias.
- Director: Rodrigo López Felepeto Beres.

2.2 TAREFAS E FUNCIÓNS DOS SEUS COMPOÑENTES:

2.2.1 COORDINADORES E TITORES:

- 1) Dinamizar as reunións docentes fomentando que xurdan propostas de traballo e participar activamente nas xuntanzas do Departamento de Orientación.
- 2) Integrar na programación de niveis, a comezos de curso, as programacións dos diferentes equipos ou departamentos que funcionan no centro e que teñen vinculación cos diferentes niveis: actividades complementarias e extraescolares, normalización lingüística, equipo de biblioteca e Departamento de Orientación.
- 3) Participar na elaboración, seguimento e avaliación do Plan de Orientación.

2.2.2 PROFESORADO DE APOIO: PT E AL

- 1) Asistir as reunións da comisión de coordinación pedagóxica (CCP).
- 2) Colaborar na avaliación inicial do alumnado con neae cando cumpra, naquelas sesións de avaliación que afecten a dito alumnado.
- 3) Colaborar na elaboración, seguimento e avaliación das AC, así como das medidas de reforzo, se é o caso, e de aquelas dirixidas á atención á diversidade do alumnado.
- 4) Prestarlle atención docente directa ao alumnado con neae que así o requira, atención que, en xeral, se prestará no grupo no que está integrado.

Atendendo á Orde do 8 de setembro de 2021:

1. Colaborar coa xefatura do departamento de orientación na proposta de organización da docencia de apoio.
2. Prestar atención docente directa ao alumnado con necesidades educativas especiais, sen prexuízo de que, excepcionalmente, atenda outro alumnado con necesidade

específica de apoio educativo, segundo a proposta de distribución da docencia do profesorado de apoio realizada pola xefatura do departamento de orientación á xefatura de estudos e autorizada pola dirección do centro docente. Esa atención en ningún caso substituirá a do profesorado titor nin a do profesorado que imparta as áreas ou materias nas que o alumnado reciba o apoio.

3. Elaborar os programas de intervención para o alumnado que atende, segundo as directrices recollidas no Plan xeral de atención á diversidade, en colaboración co profesorado da área ou da materia que corresponda e segundo a orientación e o asesoramento da xefa ou do xefe do departamento de orientación.
4. Colaborar, de ser o caso, na elaboración das adaptacións curriculares do alumnado que atende, así como no seguimento e na avaliación delas.
5. Participar na planificación e no desenvolvemento das actuacións e das medidas que favorezan a inclusión da diversidade do alumnado.
6. Asistir ás sesións de avaliación do alumnado que atende, con voz e sen voto.
7. Elaborar, ao finalizar o curso escolar, un informe individual de cada alumna ou cada alumno ao que prestara apoio, coordinado pola xefatura do departamento de orientación e segundo o modelo facilitado polo departamento de orientación, que se incluírá no seu expediente.
8. Aqueloutras funcións que a Administración educativa, dentro do ámbito das súas competencias, lle poida asignar referidas á inclusión, á orientación e á atención á diversidade.

2.2.3. XEFATURA DO DEPARTAMENTO

Por outra banda as funcións da xefatura do departamento seguindo a normativa vixente son (art. 11º da Orde do 24 de xullo de 1998):

1. Sen prexuízo do establecido no Decreto 374/1996, do 17 de outubro, do regulamento orgánico das escolas de educación infantil e dos colexios de educación primaria, os xefes ou xefas dos departamentos de orientación dos ditos centros terán as seguintes funcións:
 - a) Dirixir e coordinar as actividades e actuacións propias do departamento de orientación.
 - b) Responsabilizarse da redacción do plan anual de actividades do departamento, velar polo seu cumprimento e elaborar a memoria final de curso.
 - c) Representar o departamento na comisión de coordinación pedagóxica.
 - d) Convocar e presidir as reunións ordinarias do departamento e as que con carácter extraordinario fose preciso celebrar, levantando a acta correspondente.

- e) Asistir ás reunións convocadas polo xefe ou xefa do departamento de orientación do instituto de educación secundaria ao que está adscrito.
- f) Velar pola confidencialidade dos documentos, se é o caso.
- g) Coordinar a organización de espazos e instalacións para a orientación, así como a adquisición de material e de equipamento específico, velando polo seu uso correcto e conservación.
- h) Realizar as avaliacións psicopedagóxicas, no caso de estar en posesión das titulacións que se indican no artigo 4 a) do Decreto 120/1998, e asesorar no deseño, desenvolvemento e avaliación das medidas de atención á diversidade conforme o procedemento e os criterios establecidos no proxecto curricular do centro e responsabilizarse da elaboración do informe psicopedagóxico.
- i) Coordinar, en colaboración cos profesores ou profesoras de apoio, a atención do alumnado con neae, elevando ó xefe de estudos, cando cumpra, a proposta de organización da docencia para este alumnado.
- l) Participar nas sesións de avaliación para o deseño, desenvolvemento e avaliación de actuacións conxuntas que permitan a coherencia das respostas educativas.
- m) Aqueloutras funcións que a Administración educativa lle poida asignar referidas á orientación.

A participación do xefe do departamento de orientación nas sesións de avaliación responderá ás súas competencias de asesoramento e apoio ó profesorado e asistirá a elas con voz e sen voto.

2.2.4. DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN

Tal e como especifica no art. 6º do Decreto 120/1998 do 23 de abril, polo que se regula a orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia, e no art. 10º da Orde do 24 de xullo de 1998 pola que se establece a organización e funcionamento da orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia, as principais atribucións do Departamento de Orientación pódense resumir en:

- 1) Valorar as necesidades educativas, no ámbito da orientación, dos alumnos e alumnas do seu contorno e deseñar, desenvolver e avaliar programas específicos de intervención.
- 2) Elaborar, de acordo coas directrices establecidas pola comisión de coordinación pedagóxica, as propostas do Plan de Orientación Académica e Profesional, e do Plan de Acción Titorial, incidindo no desenvolvemento persoal, social e cognitivo do

alumnado e ofrecerlle ao profesorado soporte técnico para o desenvolvemento destes plans.

- 3) Participar na elaboración, seguimento e avaliación do PEC e da concreción curricular, incidindo nos criterios de carácter organizativo e pedagóxico para a atención á diversidade do alumnado e nos principios de avaliación formativa e, cando cumpra, na adecuación dos criterios de promoción.
- 4) Diseñar accións encamiñadas á atención temperá e á prevención de dificultades ou problemas de desenvolvemento ou de aprendizaxe derivadas tanto de condicións desfavorables como de sobredotación que presenten os alumnos e alumnas.
- 5) Participar na avaliación psicopedagóxica conforme a normativa ao respecto e participar no deseño e desenvolvemento de medidas de atención á diversidade.
- 6) Facilitarlle á comunidade educativa os apoios e o asesoramento necesarios para que o alumnado poida afrontar adecuadamente os momentos escolares máis decisivos ou de maior dificultade, como ingreso no centro, o cambio de ciclo ou etapa ou a resolución de conflitos de relación interpersoal.
- 7) Impulsar a participación do profesorado en programas de investigación e innovación educativa nos ámbitos relativos a hábitos de traballo intelectual, programas de ensinar a pensar, habilidades sociais, técnicas de dinámica de grupo ou en calquera outro relacionado co seu ámbito de actuación.
- 8) Cooperar cos membros dos equipos de orientación específicos no deseño, desenvolvemento e avaliación de programas de intervención.
- 9) Co obxecto de potenciar estratexias de actuación conxuntas, promover a cooperación entre o centro e as familias, implicándoas no proceso educativos dos seus fillos: estimulación da motivación e intereses; adquisición de hábitos de hixiene e de autonomía; desenvolvemento motriz e da linguaxe; relacións interpersoais e aqueloutros aspectos que favorezan o desenvolvemento evolutivo do alumnado.
- 10) Establecer canles de comunicación cos diferentes servizos ou institucións no ámbito das súas competencias.
- 11) Aqueloutras que a Administración educativa lle puidese encomendar no ámbito das súas funcións.

Ademais, a xefa do departamento participará nas reunións do IES adscrito e trimestralmente as reunións dos departamentos de orientación dos centros da localidade.

2.2.5. COORDINADOR/A DE BENESTAR E CONVIVENCIA:

De acordo coa **ORDE do 23 de agosto de 2023** pola que se establece esta figura nos centros docentes de Galicia, e segundo o seu artigo 2. a dirección do CEIP P. Santa María designou a coordinación de benestar e convivencia á xefa do Departamento de Orientación, de entre o profesorado do claustro, por un período de dous anos, priorizando a súa formación específica, a experiencia, o interese e a dispoñibilidade horaria. A persoa coordinadora de benestar e convivencia actuará baixo a supervisión da persoa que exerza a dirección do centro docente. E as súas funcións que, se recollen no artigo 3 da citada orde, son as seguintes:

a) En coordinación co equipo directivo:

- Coordinar o plan de convivencia e colaborar na súa dinamización xunto coa comisión de convivencia do centro.
- Fomentar o uso de métodos alternativos de resolución pacífica dos conflitos entre o persoal do centro e o alumnado, para o cal velará, entre outras accións, pola incorporación e tratamento no plan de acción tutorial de contidos relacionados coas habilidades sociais, a intelixencia emocional, a autoestima, a resolución pacífica de conflitos, a mediación e as dinámicas de grupo.
- Identificarse ante o alumnado, ante o persoal do centro educativo e, en xeral, ante a comunidade educativa, como principal referente das comunicacións relacionadas con posibles casos de violencia no propio centro ou na súa contorna.
- Informar o persoal do centro sobre os protocolos de prevención e protección de calquera forma de violencia existente na súa localidade ou na súa comunidade autónoma.
- Promover, en situacións que supoñan un risco para a seguridade das persoas menores de idade, a comunicación inmediata por parte do centro educativo ás forzas e corpos de seguridade do Estado.
- Promover plans de formación en materia de prevención, detección precoz e protección da infancia e adolescencia, dirixidos tanto ao persoal que traballa nos centros educativos como ao alumnado e ás súas familias ou ás persoas titoras legais, con especial atención ao persoal do centro que actúa como titoras e titores, e á adquisición, por parte do alumnado, de habilidades para detectar e responder a situacións de violencia.
- Promover no centro docente unha alimentación saudable e nutritiva que permita ao alumnado, especialmente ao máis vulnerable, ter unha alimentación equilibrada.

– Promover, en situacións que poidan implicar un tratamento ilegal de datos persoais das persoas de menores de idade, a comunicación inmediata por parte do centro educativo, con coñecemento da persoa delegada de protección de datos da consellería con competencias en materia de educación, á Axencia Española de Protección de Datos.

b) En coordinación co departamento de orientación:

– Promover medidas que garantan o máximo benestar da infancia e da adolescencia, así como a cultura do bo trato, coordinando actuacións, que se realizarán no centro e desde a titoría, promotoras de valores democráticos de convivencia, negociación e diálogo e cultura de paz.

– Colaborar no deseño e desenvolvemento de programas facilitadores de detección de dificultades de convivencia e de relación.

– Fomentar o respecto polo alumnado con discapacidade ou calquera outra circunstancia de especial vulnerabilidade ou diversidade.

– Coordinar, de acordo cos protocolos establecidos, os casos que requiran intervención por parte dos servizos sociais competentes, debendo comunicalo ás autoridades correspondentes, se se valora necesario, e sen prexuízo do deber de comunicación nos casos legalmente previstos.

– Promover a participación das familias informándoas e asesorándoas, en especial no relacionado coa convivencia democrática e o benestar.

c) En coordinación coas asociacións de nais e de pais:

– Promover plans de formación en materia de prevención, detección precoz e protección da infancia e a adolescencia, dirixidos ás persoas proxenitoras e a quen exerza función de tutela, garda ou acollemento.

A persoa designada coma coordinadora de benestar e convivencia deberá realizar un plan de traballo que se concrete anualmente na programación xeral anual a través de accións enfocadas ao logro dos obxectivos establecidos que se pretendan desenvolver no correspondente curso académico.

Para cada unha das accións concretarase, como mínimo, a súa temporalización e os indicadores que permitan avaliar o nivel de logro acadados.

Nos centros públicos a dirección do centro, dependendo da dispoñibilidade horaria e das características e do tamaño do centro, poderá asignar ata un máximo de dúas sesións

lectivas e dúas sesións das complementarias fixas á coordinadora ou coordinador de benestar e convivencia para a realización das funcións recollidas no artigo 3.

3.OBXECTIVOS

3.1.OBXECTIVOS REFERIDOS AO ALUMNADO

- Facilitar a integración dos alumnos/as no seu grupo-clase e no conxunto da dinámica escolar, ofrecéndolles apoio nos momentos de maior dificultade (ingreso no centro, cambios de curso).
- Coñecer as aptitudes, expectativas, intereses dos alumnos/as para unha eficaz orientación.
- Contribuír ao desenvolvemento da madureza persoal dos alumnos/as.
- Identificar as dificultades e potencialidades dos alumnos/as con dificultades de aprendizaxe e/ou neae o mais temperán posible, concretando pautas de actuación e medidas para a súa atención (RE, AC....).
- Asesorar e colaborar na elaboración de rexistros de observación-avaliación sistemáticos.
- Potenciar nos alumnos/as actitudes de aceptación, tolerancia e diálogo que redunden no establecemento dunha boa relación no centro educativo.
- Favorecer no alumnado o coñecemento, aceptación de si mesmo, a súa autoestima e tamén a mellora de habilidades sociais e á solución pacífica dos conflitos.
- Facilitar estratexias e instrumentos destinados a que o tránsito da familia á escola ou dunha etapa, no mesmo centro, a outra se realice da forma menos traumática posible.
- Realizar unha exploración psicopedagóxica do alumnado que se considere, e facilitar orientacións cara á mellora no dominio das áreas instrumentais e á implicación propia no proceso de ensino-aprendizaxe.
- Facilitar a iniciación e adquisición progresiva de técnicas de estudo e estratexias de traballo.
- Promover o traballo compartido e colaborativo, a experimentación e a creatividade.

3.2. OBXECTIVOS REFERIDOS AO CENTRO

O primeiro obxectivo a conseguir foi a constitución do Departamento de Orientación e establecer as liñas xerais de actuación para o presente curso académico e establecer o réxime de funcionamento (calendario de reunións, convocatoria, ...) como estrutura que participa na dinamización psicopedagóxica do centro.

Os obxectivos pódense resumir en:

- Colaborar na revisión do PEC e da concreción curricular nos seus diferentes aspectos, incluíndo nos mesmos, programas e actividades para o desenvolvemento da orientación educativa e da acción tutorial.
- Asesorar ao equipo docente en todas aquelas cuestións que posibiliten unha atención educativa personalizada e integral (adaptacións curriculares individuais, criterios de avaliación e promoción dos alumnos/as).
- Promover actuacións de carácter preventivo que melloren a convivencia no centro.
- Asegurar a orientación educativa a todos os alumnos/as desde o punto de vista persoal, escolar e profesional.
- Promover a cooperación entre o centro e as familias para unha maior eficacia e coherencia na educación dos alumnos/as.

3.3. OBXECTIVOS REFERIDOS AO PROFESORADO

- Implicar ao profesorado nas tarefas de acción tutorial e orientación educativa, potenciando a formación dos titores/as neste campo.
- Facilitar ao profesorado, recursos e posibilidades para a formación en temas de orientación, tutoría e atención á diversidade.
- Apoiar a actuación do profesorado, proporcionándolle información sobre recursos, medios materiais, didácticos e estratexias metodolóxicas que poidan favorecer a súa labor docente e tutorial.
- Colaborar no seguimento global dos procesos de aprendizaxe dos alumnos/as de cara á prevención, detección e orientación, elaborando estratexias para a súa intervención.
- Colaborar na detección de problemas educativos, de desenvolvemento persoal e/ou de aprendizaxe.
- Establecer pautas xerais de actuación para levar a cabo medidas de RE e AC, colaborando na súa elaboración e seguimento.
- Colaborar co profesorado na adquisición de hábitos de estudo, técnicas de traballo intelectual, habilidades e estratexias de aprendizaxe nos alumnos/as, así como o modo de inserilas no currículo.
- Colaborar cos titores/as para unha adecuada avaliación, sobre todo formativa.
- Apoiar a intervención do profesorado coas familias de cara a favorecer a relación entre as familias e o centro.

3.4. OBXECTIVOS REFERIDOS ÁS FAMILIAS

- Establecer contactos periódicos de forma individual e colectiva coa finalidade de intercambiar información.
- Axudar á familia a comprender e potenciar as aptitudes dos seus fillos/as, orientándoos nos aspectos básicos para dar resposta ás necesidades que presenten, sobre todo cando se trate de alumnos/as con neae.
- Solicitar a participación dos pais/nais nas diversas actividades que se realicen no centro (actividades complementarias e extraescolares, etc.).

3.5.OBXECTIVOS REFERIDOS Á COLABORACIÓN CON SERVIZOS EXTERNOS

- Favorecer a coordinación cos servizos e institucións da comunidade que incidan na función orientadora do centro en xeral ou que atendan aspectos específicos en particular (CEFORE, EOE, centros culturais, asociacións, ONGs,...).
- Establecer canles de comunicación e colaboración cos centros do concello, cos servizos sociais e de saúde da zona.
- Coordinarse co EOE para solicitar a súa intervención e asistencia técnica en determinados problemas específicos.
- Colaborar na elaboración e intercambio de experiencias entre centros, sobre todo cos DO da zona.

4. ACTUACIÓNS PRIORITARIAS PARA O PRESENTE CURSO

De acordo co disposto no artigo 12º da Orde do 24 de xullo de 1998 e ao abeiro da disposición derradeira primeira da citada Orde, co propósito de garantir a unificación dos criterios que regulan o desenvolvemento das actuacións dos servizos de orientación nas ensinanzas escolares da Comunidade Autónoma de Galicia, dítanse unhas direccións xerais, a máis recente, a través da circular 10/2010 as seguintes liñas prioritarias de actuación:

- 1) Actuacións referidas á actualización e elaboración dos distintos documentos que integran o PE, a través de:
 - a. Asesoramento e colaboración, no ámbito das súas competencias, na elaboración do proxecto educativo.
- 2) Apoio ao proceso de ensino-aprendizaxe e ás medidas de atención á diversidade, a través do Plan Xeral de Atención á Diversidade, en consonancia co establecido no Decreto 229/2011 polo que se regula a atención á diversidade e a Orde do 8 de

setembro de 2021 que o desenvolve, no referido ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo a través da:

- a. Identificación temperana de necesidades educativas do alumnado.
- b. Revisión e, de ser o caso, modificación das medidas de apoio que está a recibir o alumnado que presenta dificultades de aprendizaxe ou inclusión no sistema educativo, especialmente daquel con necesidades educativas especiais, altas capacidades intelectuais ou de incorporación tardía ao sistema educativo español.
- c. Proposta de iniciativas que supoñan a optimización dos recursos humanos e materiais dos centros no que se refire aos apoios enunciados no punto anterior, de cara a avanzar na prevención dos problemas de aprendizaxe e na loita contra o fracaso escolar.
- d. Asesoramento ao equipo docente para que nas respectivas programacións se contemplen distintos niveis de dificultades que dean resposta á diversidade presente nas aulas.
- e. Establecemento de canles de coordinación entre orientadoras e orientadores dos centros de primaria e secundaria, de modo que se facilite o tránsito do alumnado entre etapas educativas.

3) Desenvolvemento do Plan de Acción Titorial, en especial o asesoramento referido a:

- a. Colaboración na análise das necesidades do profesorado titor e demais profesorado do centro en relación ao desenvolvemento da acción titorial, así como asesoramento aos equipos e ao profesorado individual.
- b. Aspectos organizativos e de xestión da acción titorial, entre outros, criterios para a adxudicación das titorías, establecemento de mecanismos de coordinación entre equipos docentes, entre o profesorado titor e o departamento de orientación e demais profesorado do centro.
- c. Incorporación de contidos relacionados coas habilidades sociais, a autoestima, a resolución pacífica de conflitos, a dinámica de grupos e a igualdade entre homes e mulleres.

4) Promoción da convivencia e a resolución pacífica de conflitos no marco dunha escola plural:

- a. Colaboración na diagnose sobre o estado da convivencia no centro en base á información ofertada polos distintos sectores da comunidade educativa e proposta de medidas que redunden na mellora da mesma: establecemento das normas de convivencia, titorización entre iguais. Así mesmo, asesoramento na elaboración, seguimento e avaliación de plans de mellora da convivencia.
- b. Participación na revisión do proxecto educativo de centro, con especial atención aos principios dunha educación democrática e igualitaria, e de valores tales como solidariedade, cooperación, xustiza, tolerancia e desenvolvemento sostible.
- c. Colaboración na revisión e actualización dos regulamentos de réxime interior.
- d. A participación na elaboración e uso de protocolos para a prevención e control do absentismo escolar.

5) Actuacións referidas á formación permanente, á investigación, á experimentación e á innovación:

- a. Colaboración na detección de necesidades de formación permanente do profesorado do centro e dinamización da participación dos equipos docentes en proxectos e programas de innovación.
- b. Participación na formación permanente dos orientadores e orientadoras.
- c. Participación na recompilación de recursos e materiais de apoio: páxinas web, materiais impresos, experiencias de centros, etc., que estea a disposición do profesorado do centro para a súa consulta.

6) Participación e implicación das familias na vida do centro e na educación das súas fillas e fillos, dada a súa importancia como parte fundamental da comunidade educativa:

- a. Dinamización das canles de comunicación entre familias e escola, da implicación activa das familias nos órganos de participación do centro e das Asociacións de Nais e Pais do Alumnado.

5. PLAN ANUAL DE ACTIVIDADES DO DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN

5.1.Introdución

A elaboración do Plan Anual de Actividades do Departamento de Orientación (PAADO) ven recollida na Orde do 24 de xullo de 1998, que no seu artigo 11º b) determina que é función da xefatura do departamento de orientación “responsabilizarse da redacción do plan anual de

actividades do departamento, velar polo seu cumprimento e elaborar a memoria final de curso". Neste establécense as actuacións a desenvolver, os responsables de cada actuación, as persoas ás que van dirixidas e a temporalización. Non figuran os obxectivos porque xa están establecidos no Plan de Orientación.

5.2. Actuacións

ACTUACIÓNS	RESPONSABLES	DESTINATARIOS	TEMPORALIZACIÓN
Constitución do DO.	Membros DO	Comunidade educativa	Setembro
Elaboración de horarios PT e AL.	Membros do DO e Xefa de Estudos	AL, PT e profesorado con dispoñibilidade horaria	Setembro
Revisión dos expedientes e dos informes psicopedagóxicos e actualización se procede.	Orientadora	Acneae	1º trimestre
Revisión e actualización dos protocolos de actuación ante demandas ao Departamento.	Orientadora	Comunidade educativa	Setembro
Avaliación e elaboración do informe psicopedagóxico cando o demanden.	Orientadora	Acneae	Ó longo de todo o curso
		Solicitantes de praza acneae	Marzo
		Alumnado de nova incorporación	Setembro
Axudar a cubrir telemáticamente, elaborar informes e revisar axudas a acneae.	Orientadora	Beneficiarios das axudas acneae	Setembro
Revisión dos documentos do centro: PO, PAADO, PAT, PXAD.	Orientadora	Comunidade educativa	1º trimestre
Realización e seguimento do plan de traballo como persoa	Orientadora e dirección	Comunidade educativa	Todo o curso

coordinadora do benesar e convivencia			
Se procede, colaboración coa UACO	Orientadora e persoa de UACO	Alumnado e familias propostas	Todo o curso
Cumprimentar drdadi.	Orientadora	Educación	1º trimestre
Asesoramento á comunidade educativa.	DO	Comunidade educativa	Todo o curso
Proposta de adquisición de material do DO.	DO	Equipo directivo	Todo o curso
Asesoramento e participación na elaboración, revisión e seguimento das ACS.	Orientadora, PT e AL	VGDB	Todo o curso
Participación nas sesións de avaliación.	Orientadora	Equipos docentes	Final dos 3 trimestres
Formación en orientación	Orientadora	Orientadora	Todo o curso
Apoio na linguaxe	AL	Alumnado con dificultades na linguaxe (dislalias...)	Todo o curso
Reforzo educativo nas áreas instrumentais, dificultades de aprendizaxe, etc.	PT	Acneae	Todo o curso
Reforzo educativo á adaptación curricular	PT e AL	Alumnado con ACS	Todo o curso.
Elaboración e reparto de folletos, trípticos e outros materiais con pautas varias.	DO	Familias	Todo o curso.
Reunión do DO e coordinación cos titores e especialistas.	DO e titores	Comunidade educativa	Semanalmente durante todo o curso.
Coordinación e colaboración coas familias.	DO	Comunidade educativa e familias	Puntualmente ó longo de todo o curso.
Coordinación e colaboración con familias..	Orientadora, PT e titor/a		Ó longo do curso.
Coordinación e colaboración	DO	Alumnado atendido	Trimestralmente ou

cos servizos externos.		por servizos externos	puntualmente ó longo do curso.
Programa de transición á ESO	Orientadora e titor 6ºEP	Alumnado 6º EP	3º trimestre.
Programa específico para alumnado procedente do estranxeiro.	Orientadora, PT e titor/a correspondente.	Alumnado procedente do estranxeiro	Puntualmente ó longo do curso.
Cumprimentar drdorienta	Orientadora	Educación.	Xuño
Elaborar a memoria: valoración dos obxectivos, actividades realizadas e propostas de mellora.	Orientadora	Comunidade educativa	Xuño

5.3. Horario da orientadora

A orientadora realiza o seu traballo en dous centros ao tratarse dunha orientación compartida. Para o CEIPP Santa María establecéronse os seguintes días: os martes, a metade da xornada dos mércores e os venres.

O horario elaborado entre os equipos directivos de ambos centros é o seguinte:

	LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES
09:00-09:50	CEIPP A Fraga	Garda entrada	CEIPP A Fraga	CEIPP A Fraga	Garda entrada
		DO			
09:50-10:40		DO			DO
10:40-11:30		DO			DO
			DO		
11:30-12:00		Garda recreo			Garda recreo
12:00-13:10	DO	DO/Coord. Benestar e convivencia	DO		
13:10-14:00	DO	DO/Coord. Benestar e convivencia	DO		
16:00-17:30	Reunións				

17:30-19:00	CEIPP Santa María (4º luns de cada mes)				
-------------	---	--	--	--	--

6. AVALIACIÓN

A avaliación será un proceso continuo e global, no cal se levará a cabo o seguimento da evolución do alumno/a. A avaliación será un proceso conxunto de todos os profesionais que interveñen no proceso educativo (titor/a, PT, especialistas, familia,...).

Polo tanto enténdese a avaliación como unha actividade sistemática e continuada, integrada no proceso educativo, que ten por obxecto proporcionar a máxima información para melloralo, reaxustando os seus obxectivos, revisando criticamente os métodos e recursos, e facilitando a máxima axuda e orientación a toda a comunidade educativa. É precisa:

- A avaliación do programa en si mesmo: calidade, adecuación ás necesidades e a fundamentación teórica.

- A avaliación do programa no seu desenvolvemento: clima no que se desenvolve e grao de interacción coas demais actividades do centro, da aula,...

- A avaliación dos resultados: en canto á consecución dos seus obxectivos.

Fases a considerar no proceso avaliativo:

Avaliación inicial: antes de comezar as actividades propias do programa co obxecto de coñecer a nosa realidade escolar, tendo en conta o entorno, a familia, os mestres/as e os alumnos/as. Efectúase unha detección de necesidades canalizadas a través das reunións docentes, comisión de coordinación pedagóxica e departamento de orientación, principalmente. Recóllese información e propostas da memoria do curso anterior onde se reflicten aspectos prioritarios para traballar neste curso.

Avaliación continua: ao longo do curso a avaliación deberá ser formativa coa finalidade de adaptar a intervención psicopedagóxica ás necesidades de cada momento.

Avaliación final: consiste en valorar a consecución dos obxectivos propostos neste plan ao final do proceso, para asegurarse de que se chegou á meta planificada. Os resultados deste proceso avaliador servirán como punto de partida para o deseño de novas estratexias e pautas de intervención. A tal fin, ademais de autoavaliar o propio traballo, o departamento promoverá a cumprimentación de protocolos e a realización de actividades específicas onde se analice o grao de satisfacción dos seus usuarios.

Na avaliación partírase do plan en si mesmo, do seu desenvolvemento e tamén dos seus resultados. A avaliación permitiranos determinar a efectividade da intervención, valorando os logros e dificultades atopadas, os factores que puideron incidir nestas así como os aspectos que sería preciso modificar. Para a avaliación do Plan utilizaremos os datos subministrados polas persoas implicadas no seu deseño e desenvolvemento e os destinatarios, empregando para recoller a información diversos instrumentos (entrevistas, intercambios orais,...). Os criterios que guiarán a avaliación da actividade do DO serán: *Grao de consecución dos obxectivos; Grao de adecuación das actividades propostas; Grao de adecuación dos recursos; Grao de implicación e participación dos axentes e destinatarios; Grao de satisfacción dos implicados; Efectos conseguidos e non previstos.*

Á vista das actas e dos informes do centro, ao final de curso o departamento realizará unha memoria na que se recollerá polo menos, os seguintes aspectos:

- a) Modificacións introducidas no proceso de desenvolvemento do plan, programa ou programas e cambio, se procede, na realidade educativa.
- b) Valoración do grao de consecución dos obxectivos establecidos no dito plan, así como a implicación e participación dos diferentes profesionais que colaboren nel.
- c) Conclusións e propostas concretas de mellora.

A memoria será redactada polo/a xefe/a do departamento de orientación e entregada ao equipo directivo para a súa inclusión na memoria final do centro.

7. ANEXOS

ANEXO I: PLAN XERAL ANUAL DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE

INDICE

1. INTRODUCCIÓN
2. IDENTIFICACIÓN E VALORACIÓN DE NECESIDADES
3. DETERMINACIÓN DOS OBXECTIVOS
4. MEDIDAS, ACTUACIÓNS, E PROGRAMAS PARA ATENDER Á DIVERSIDADE
 - 4.1. PROTOCOLOS EDUCATIVOS
5. DETERMINACIÓN DOS CRITERIOS PARA A ORGANIZACIÓN E DISTRIBUCIÓN DOS RECURSOS E A APLICACIÓN DAS MEDIDAS PROPOSTAS
 - 5.1. PROTOCOLO DE INTERVENCIÓN DO DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN
 - 5.2. CRITERIOS SOBRE REFORZO EDUCATIVO
 - 5.3. CRITERIOS PARA RECIBIR APOIO EDUCATIVO (P.T. E A.L.)
 - 5.3.1. CRITERIOS ESPECÍFICOS PARA ASISTIR Á AULA DE APOIO DE A.L.
 - 5.4. DOCUMENTO DE ADAPTACIÓN CURRICULAR SIGNIFICATIVA
 - 5.5. CRITERIOS NA DECISIÓN SOBRE A NON PROMOCIÓN DO ALUMNADO
6. METODOLOXÍA DE TRABALLO E RECURSOS
7. MECANISMOS DE COORDINACIÓN E COLABORACIÓN INTERNOS, ASÍ COMO CON OUTRAS ETAPAS EDUCATIVAS E COS CENTROS ADSCRITOS OU DE ADSCRICIÓN.
8. CANLES DE COLABORACIÓN COAS NAIS, PAIS OU TITORES E TITORAS LEGAIS DO ALUMNADO E COS DIFERENTES SERVIZOS EXTERNOS AO CENTRO.
9. PROCESOS DE SEGUIMENTO, AVALIACIÓN E MELLORA DO PLAN.

1. INTRODUCCIÓN

Este plan é o documento no que se articula á atención á diversidade para dar resposta educativa ás necesidades da totalidade do alumnado do centro. A atención a diversidade é un dos grandes retos para o sistema educativo e en concreto para os centros escolares, require do axuste da intervención educativa ás necesidades reais do alumnado para asegurar unha acción educativa de calidade; o que esixe aos centros e ao profesorado, unha importante tarefa de reflexión e de traballo, xa que a atención á diversidade é tarefa de todos/as. Entendemos por diversidade as diferenzas que presenta o alumnado ante as aprendizaxes escolares, diferenzas en canto a: aptitudes, intereses, motivacións, capacidades, ritmos de maduración, estilos de aprendizaxe, experiencias e coñecementos previos, contornos sociais e culturais.

Estes aspectos conforman tipoloxías e perfís no alumnado que deben determinar, en gran medida, a planificación e acción educativa. Dentro desta diversidade xeral, algún alumnado precisa dunha atención diferente á ordinaria: Por presentar necesidades educativas especiais (NEE: alumnado que requira por un período da súa escolarización ou ao longo dela, determinados apoios e atencións educativas específicas derivadas de discapacidade ou trastornos graves de conduta); por retraso madurativo, por Trastornos do desenvolvemento da linguaxe e da comunicación; por trastornos de atención ou de aprendizaxe, por descoñecemento grave da lingua de aprendizaxe, por atopárense en situación de vulnerabilidade socioeducativa, polas súas altas capacidades intelectuais, por térense incorporado tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar.

Para todos eles, unha vez identificadas as necesidades específicas, será preciso ir adaptando as respostas educativas dende as programacións xerais e as programacións da aula, ata aquelas outras propostas que modifiquen máis ou menos significativamente a proposta curricular, podendo chegar a requirir propostas organizativas diferenciadas e recursos persoais de apoio máis ou menos especializados, sempre desde os principios de normalización e inclusión. É por iso que priorizaremos as medidas ordinarias e soamente despois consideraranse as medidas extraordinarias, cando se valore e xustifique a súa necesidade. O Plan Xeral de Atención á Diversidade (PXAD), que formará parte do Proxecto Educativo (PE), será o instrumento que guíe a planificación anual das medidas educativas de atención a diversidade do centro, no marco da Programación Xeral Anual

(PXA). A base normativa na que se fundamenta aparece recollida no apartado de fundamentación legal do plan de orientación.

2. IDENTIFICACIÓN E VALORACIÓN DAS NECESIDADES.

Por unha banda, contamos coa previsión de aneae feita polo departamento de orientación para este curso académico 2023/24 na que se recollen as necesidades que xa están identificadas e valoradas no curso pasado e que deben ser atendidas polo profesorado de apoio do centro neste novo curso.

Por outra banda, contamos coa avaliación inicial que é un instrumento básico para a detección e identificación de necesidades académicas entre o alumnado do centro unha vez iniciado o curso. Este instrumento contribúe ao coñecemento dos alumnos/as por todo o profesorado que lle imparte docencia e posibilita a toma de decisións para a adaptación das programacións de aula e para a aplicación doutras medidas de atención á diversidade. Consiste en reunir toda a información do desenvolvemento académico do alumnado así como a avaliación dos coñecementos previos nas áreas curriculares. Os obxectivos que persegue son os seguintes:

1. Coñecer ao alumnado de cada grupo e os seu nivel de competencia curricular de partida.
2. Coñecer as características do grupo e a súa dinámica interna, para procurar unha mellora das relacións e as aprendizaxes.
3. Coñecer e tomar decisións respecto do alumnado que manifeste dificultades de aprendizaxe e precise de medidas de atención á diversidade.
4. Facilitar o coñecemento, por parte de todo o profesorado, das características e necesidades do alumnado ao que lle imparte docencia, así como das medidas de atención á diversidade que se aplicarán ao longo do curso.

A avaliación inicial debera realizarse no mes de setembro en todos os cursos, áreas e etapas e deberá estar rematada o antes posible para poder determinar as diferentes medidas de atención á diversidade.

A identificación temperá das necesidades educativas do alumnado, a súa valoración e a resposta educativa constitúen procesos necesarios para adecuar as medidas e recursos educativos á diversidade.

Pero, ás veces, estas necesidades xorden ao longo do curso. Polo que convén estar

atentos para poder dar a resposta educativa o mais axiña posible.

Ademais das necesidades dun alumnado que require unha atención singular e global para que lle dean unha resposta axeitada ás súas necesidades. Tamén nos atopamos con outras necesidades coma:

- Familias cunha crecente preocupación pola formación dos seus fillos que precisa e demanda, cada vez máis, asesoramento e apoio.
- Profesorado que precisa asesoramento e apoio para facer fronte aos novos retos que a sociedade e o ensino demanda e está aberto a iniciativas e á colaboración co Departamento de Orientación.

3. DETERMINACIÓN DOS OBXETIVOS.

3.1. Con relación ao alumnado.

- Potenciar e desenvolver a orientación a todos os alumnos/as en función das súas características, capacidades e necesidades propias, facendo fincapé naqueles alumnos/as que precisen unha especial atención.
- Avaliación e revisión do alumnado con posibles problemas articulatorios na fala oral.
- Desenvolver programas e medidas de atención á diversidade.
- Facilitar apoio pedagóxico a aqueles alumnos/as que o precisen, colaborando na realización de AC, se fose o caso.
- Identificar ao ACNEAE, valorar a súa individualidade e participar nas actuacións permanentes.
- Establecer criterios pedagóxicos que orienten a toma de decisión e a adopción de medidas que respondan ás necesidades de todo o alumnado, optimicen a acción educativa e contribúan á consecución das competencias e dos obxectivos das diferentes etapas educativas.
- Diseñar e poñer en práctica accións preventivas e de detección temperá das necesidades.
- Desenvolver medidas e actuacións de tipo curricular, relacional e organizativo para promover a convivencia, a non discriminación e o respecto pola diferenza.

- Optimizar a organización dos recursos do centro para atender e dar resposta ás necesidades de todo o alumnado, en particular ao que presenta NEAE.

3.2. Con relación ao profesorado.

- Sensibilizar á comunidade educativa e, en especial, ao claustro da necesidade de colaboración de todos os sectores para acadar os obxectivos fixados e contribuír a unha maior calidade da ensinanza.
- Colaborar nos procesos de elaboración, aplicación e avaliación/revisión dos proxectos curriculares.
- Impulsar a participación do profesorado en actividades e programas de formación, así como no intercambio de experiencias no ámbito da atención a diversidade.
- Coordinar, asesorar e dinamizar a acción tutorial.

3.3. Con relación á familia.

- Fomentar e facilitar a relación familia-titores para a busca de solucións ós problemas ou dificultades que todo o alumnado.
- Asesorar sobre as actividades levadas a cabo na escola e na educación dos seus fillos.
- Orientalos e informalos nos aspectos que resulten básicos para atender ACNEAE.

4.3. Con relación á comunidade educativa.

- Solicitar á intervención do E.O.E.
- Establecer canles de comunicación e participación con outros servizos e institucións: asistentes sociais, asociacións, médicos, etc.

4.ACTUACIÓNS, MEDIDAS E PROGRAMAS PARA ATENDER Á DIVERSIDADE.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE:

De conformidade co artigo 7 do Decreto 229/2011, do 7 de decembro, son medidas de atención á diversidade as actuacións, estratexias e/ou programas destinados a proporcionar unha resposta axustada ás necesidades educativas do alumnado. Estas medidas clasifícanse

en ordinarias e extraordinarias e estarán recollidas no Plan xeral de atención á diversidade e nas concrecións anuais de dito plan. A continuación se recollen as medidas que se poden levar a cabo nas etapas de Educación Infantil e Educación Primaria.

Medidas ordinarias:

De conformidade co artigo 8 do Decreto 229/2011, do 7 de decembro, considéranse medidas ordinarias de atención á diversidade todas as que faciliten a adecuación do currículo prescricional, sen alteración significativa dos seus obxectivos, dos contidos nin dos criterios de avaliación, ao contexto sociocultural dos centros docentes e ás características do alumnado. As medidas ordinarias de atención á diversidade que se poden levar a cabo no presente curso poden ser:

- A) Adecuación da estrutura organizativa do centro, e da organización e a xestión da aula ás características do alumnado.
- B) Adecuación das programacións didácticas ao alumnado e ás circunstancias do seu contorno.
- C) Metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos e outras que promovan a inclusión
- D) Adaptación dos tempos, dos instrumentos e dos procedementos de avaliación
- E) Aulas de atención educativa e convivencia
- F) Reforzo educativo e apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria
- G) Programas de enriquecemento curricular
- H) Plan específico de reforzo para o alumnado de educación primaria que permaneza un ano máis no mesmo curso.
- I) Programas de habilidades e competencias sociais

Estas serán expostas ao profesorado afectado, para que, asesorado polo departamento, desenvolvan o citado plan. A aplicación do programa ou plan no alumnado estará a cargo do titor/a ou profesores implicados dese curso obxecto do programa a realizar.

Medidas extraordinarias:

De conformidade co artigo 9 do Decreto 229/2011, do 7 de decembro, considéranse medidas extraordinarias de atención á diversidade todas as dirixidas a dar resposta ás necesidades educativas do alumnado con necesidade específica de apoio educativo que poden requirir modificacións significativas do currículo ordinario e/ou supor cambios esenciais no ámbito

organizativo, así como, de ser o caso, nos elementos de acceso ao currículo ou na modalidade de escolarización. As medidas extraordinarias que se poden levar a cabo no presente curso no noso centro poden ser:

- Apoio do profesora de PT e / ou AL: A intervención profesional do profesorado especialista en Pedagogía Terapéutica e do especialista en Audición e Linguaxe débese entender como un recurso dirixido especialmente á atención educativa do alumnado con necesidades educativas especiais, sen prexuízo de que, excepcionalmente, atenda outro alumnado con necesidade específica de apoio educativo. Durante os meses de setembro - outubro este profesorado deberá realizar os Programas de Intervención do alumnado previsto para esta intervención, tanto si o apoio é dentro coma fora; Tamén deberán realizar os programas de intervención do alumnado que así o precise ao longo do curso; documentos todos eles, que deberán quedar arquivados no Departamento de Orientación. Do mesmo xeito, ao remate de curso deberán realizar un informe final de cada alumno/a en cuestión.
- Flexibilización da duración do período de escolarización a redución ou a ampliación da permanencia nunha determinada etapa, por tratarse, respectivamente, de alumnado con altas capacidades intelectuais ou de alumnado con necesidades educativas especiais.
- Adaptacións curriculares, explicada con mais detalle no apartado 5.4 deste plan.
- Agrupamentos flexibles en 5º e/ou 6º de Educación Primaria, prioritariamente, nas áreas ou nas materias de Lingua Galega e Literatura, Lingua Castelá e Literatura, e Matemáticas. Trátase de agrupamentos temporais de como máximo 8 alumnos que deben permanecer nos mesmos a totalidade do horario semanal da área ou da materia.
- Atención educativa ao alumnado que presenta dificultades para unha asistencia continuada a un centro docente (hospitalaria, domiciliaria, virtual).
- Atención educativa ao alumnado menor sometido a medidas de responsabilidade penal.
- Atención educativa ao alumnado sometido a medidas de protección e tutela.
- Atención educativa ao alumnado pertencente a familias itinerantes
- Atención educativa ao alumnado procedente do estranxeiro
- Grupos de adquisición de linguas
- Grupos de adaptación da competencia curricular

ACTUACIONES:

- _ Coordinación entre etapas de E.Primaria e a ESO a través reunións oportunas coa xefa do D.O. do IES adscrito, realizaranse al menos unha vez por trimestre .
- _ Colaboración con asociacións que teñan convenio coa consellería, coa finalidade de dar respostas sociais a colectivos en situación de resgo e exclusión social.
- _ Cantas outras actuacións se determinen para propiciar a calidade e a equidade no ámbito da atención á diversidade.

PROGRAMAS:

- A) Programa de habilidades sociais nos cursos que así o precisen e sempre que sexan necesarios. O principal obxectivo é desenvolver o autocontrol, fomentar disciplina positiva e o seguimento de normas e hábitos de traballo.
- B) Programa de transición á ESO dirixido ao alumnado de 6º de E.P. Tratará de acercar e introducir ao alumnado da etapa de EP na nova etapa de secundaria dando a coñecer os institutos (organización, espazos...).
- C) Cantos outros planes se determinen para propiciar a calidade e a equidade no ámbito da atención á diversidade.

4.1. PROTOCOLOS EDUCATIVOS:

Un protocolo é un documento ou regulamento que indica cómo se debe actuar en determinados casos cando existe unha circunstancia especial do alumnado (NEAE, absentismo, atención temperá, accidentes, etc). Un protocolo é un recurso moi útil e de gran axuda para tódolos centros e familias dado que nel se aporta información sobre a circunstancia concreta e sobre as pautas e orientacións que nos poden axudar e guiar na intervención coas necesidades educativas coas que nos topamos. A Consellería de Educación facéndose eco disto elabora varios protocolos que debido a súa extensión non se poden incluír no PXAD. Sen embargo, se debemos facer referencia a eles e o profesorado non basta con ser coñecedor dos mesmos senón que debe lelos para entender mellor e saber como actuar a tempo ante determinados casos.

Os PROTOCOLOS cos que actualmente contamos e que podemos atopar na páxina Educonvives.gal así como en Protocolos xunta, son:

- Protocolo de prevención e actuación nos ámbitos sanitario e educativo ante o risco suicida infanto-xuvenil.
- Protocolo educativo para garantir a igualdade, a non discriminación e a liberdade de identidade de xénero.
- Estratexia Galega de convivencia escolar 2025.
- Protocolo de Protección de datos.
- Protocolo educativo para a prevención, detección e tratamento educativo do Acoso escolar e Ciberacoso.
- Guía de actuación ante casos de violencia de xénero no ámbito educativo
- Procedemento corrector de condutas.
- Protocolo para a diabetese.
- Protocolo de urxencias sanitarias e enfermidade crónica no ámbito educativo. Addenda de atención ao alumnado con diabetes.
- Protocolo para a intervención psicoeducativa da dislexia e/ou outras dificultades específicas da aprendizaxe.
- Protocolo para a atención educativa ao alumnado con altas capacidades intelectuais.
- Protocolo para a atención educativa ao alumnado con discapacidade auditiva.
- Protocolo para a atención educativa do alumnado coa síndrome de Down e/ou discapacidade intelectual.
- Protocolo de Tratamento Educativo do Alumnado con Trastorno do Espectro do Autismo (TEA)
- Protocolo de Consenso sobre TDAH na Infancia e na Adolescencia nos Ámbitos Educativo e Sanitario.
- Protocolo de Atención Educativa Domiciliaria.
- Protocolo de Coordinación, Intervención e Derivación Interinstitucional en Atención Temperá
- Protocolo Educativo para a Prevención e o Control do Absentismo Escolar en Galicia

5. DETERMINACIÓN DOS CRITERIOS PARA A ORGANIZACIÓN E DISTRIBUCIÓN DOS RECURSOS E A APLICACIÓN DAS MEDIDAS PROPOSTAS.

O criterio xeral adoptado céntrase en acadar unha resposta educativa individualizada e adaptada á diversidade de capacidades, intereses e ritmos de aprendizaxe dos alumnos/as a través das medidas curriculares e organizativas máis axeitadas a cada caso concreto.

5.1. PROTOCOLO DE INTERVENCIÓN DO DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN:

- Con carácter xeral, corresponde ao profesorado titor, de acordo co correspondente protocolo de demanda, realizar a solicitude de avaliación psicopedagóxica á xefatura do departamento de orientación. cando se cumpra algunha das situacións descritas a continuación: a) Existencia dalgún tipo de discapacidade, trastorno ou circunstancia que afecte o seu desenvolvemento xeral, así como a súa aprendizaxe; igualmente, se existen indicios de altas capacidades intelectuais. b) Os resultados da avaliación inicial deban complementarse con esa avaliación. c) Prevese a necesidade dalgunha medida extraordinaria de atención á diversidade que require, previamente, esa avaliación. d) Prevese a necesidade de recursos educativos complementarios ou apoios especializados de difícil xeneralización. e) Considérase necesario elaborar ou modificar o ditame de escolarización
- En determinadas circunstancias, a solicitude ou demanda de avaliación psicopedagóxica dunha alumna ou dun alumno poderá proceder da Administración educativa, da propia xefatura do departamento de orientación ou das nais, dos pais ou das persoas titoras legais do alumnado. Esas circunstancias deberán acreditarse no protocolo de demanda e no informe psicopedagóxico correspondente.
- Nos casos de alumnado en proceso de admisión nun centro docente que requira unha avaliación psicopedagóxica, será a dirección do devandito centro quen a demande á xefa ou ao xefe do departamento de orientación, e, no caso de alumnado matriculado noutro centro, solicitarase a información necesaria á xefatura de departamento de orientación do centro de procedencia
- O/A demandante da intervención reunirse co orientador, e cubrirá un cuestionario de demanda que permita coñecer de antemán as necesidades do alumno/a detectadas polo/a mestre/a ou familia.
- As nais, os pais ou as persoas titoras legais do alumnado deberán ser informadas da realización da avaliación psicopedagóxica, así como da súa finalidade, dos resultados e das posibles orientacións ou propostas de actuación. Destas informacións quedará constancia escrita.
- Na demanda de avaliación deberá acreditarse a información á nai, ao pai ou ás

persoas titoras legais da alumna ou do alumno a modo de autorización para realizar a intervención dende o departamento de orientación. No caso de pais separados solicitarase a sinatura de ambos proxenitores. Así mesmo, cando a familia non estea de acordo coa realización da mesma tamén deberá asinar que non está de acordo e recollerá por escrito o motivo.

- Unha vez asinada e entregada no centro dita acreditación, o/a orientador/a procederá a realizar a avaliación psicopedagóxica pertinente.
- No caso de pais separados, cando un dos proxenitores non estea de acordo coa realización da avaliación psicopedagóxica, impedindo ou dificultando o proceso de intervención do Departamento de Orientación, solicitarase asesoramento á Inspección Educativa e actuaremos segundo as súas indicacións.
- A partir da información facilitada no protocolo de demanda, a xefatura do departamento de orientación realizará a avaliación psicopedagóxica da alumna ou do alumno e emitirá o correspondente informe psicopedagóxico.
- A xefatura do departamento de orientación informará o profesorado titor, e a súa nai, o seu pai ou as persoas titoras legais dos resultados e das conclusións da avaliación psicopedagóxica realizada, así como da proposta educativa que se derive desta.
- No caso de que as nais, os pais ou as persoas titoras legais do alumnado demanden copia do informe psicopedagóxico deberán solicitalo por escrito á dirección do centro docente. O centro docente facilitaralles copia do informe solicitado; esa entrega consignarase no rexistro oficial de saída do centro e deixarase constancia escrita da recepción por parte da persoa solicitante, no expediente da alumna ou do alumno.
- O informe psicopedagóxico resultante dunha avaliación psicopedagóxica ten carácter revisable, polo que se actualizará en calquera momento da escolarización da alumna ou do alumno, cando se produzan modificacións significativas da súa situación. En todo caso, a avaliación psicopedagóxica e o correspondente informe psicopedagóxico revisaranse, como mínimo, ao comezo de cada etapa educativa.
- Os informes psicopedagóxicos teñen carácter confidencial, polo que levarán esa

indicación en todas as páxinas. O orixinal ou unha copia auténtica archivaranse no expediente escolar da alumna ou do alumno.

- Tal e coma se recolle no Protocolo de Protección de datos: O coñecemento e custodia da información psicopedagóxica corresponde á xefatura do departamento de orientación, polo que non poderá nin deberá facilitar ao equipo docente máis datos que os estritamente necesarios para que exerza a súa función educadora. Así, dará traslado das necesidades educativas especiais ou específicas de apoio educativo do alumnado pero, salvo necesidade manifesta do seu coñecemento para o proceso educativo, gardará reserva sobre aqueles datos excesivos como o grao exacto de discapacidade, cuestións do contorno familiar que afecten a terceiras persoas, informes de servizos sociais, diagnóstico preciso, etc.).
- Así mesmo, as persoas que, por razón do seu cargo ou función, teñan coñecemento do contido do informe psicopedagóxico están obrigadas a gardar o correspondente sigilo, conforme o establecido no punto ñ) do artigo 74 da Lei 2/2015, do 29 de abril, do emprego público de Galicia, así como no disposto no artigo 5 da Lei Orgánica 3/2018, do 5 de decembro, de protección de datos persoais e garantía dos dereitos dixitais.
- Sempre que se considere necesario, solicitarase asesoramento á Asesoría Xurídica e á Delegada de Protección de Datos.

5.2. CRITERIOS SOBRE REFORZO EDUCATIVO

- O reforzo educativo é unha medida de atención á diversidade que afecta a secuencia de contidos, as formas e os instrumentos de avaliación, a organización da aula, o agrupamento do alumnado e todo o incluído dentro do ámbito da metodoloxía. Está destinado ao alumnado que coa modificación dos elementos citados pode seguir o proceso ordinario de ensino e de aprendizaxe.

- As medidas de reforzo educativo debe elaboralas a profesora ou o profesor que imparten a área en que a alumna ou o alumno necesiten esa medida, co coñecemento do profesorado titor, e este deberá informar a xefatura de estudos e a nai, o pai ou as persoas titoras legais do alumnado.

- O desenvolvemento das medidas de reforzo educativo levarase a cabo no contexto escolar ordinario e polo profesorado que imparta a área. En determinados

casos, o reforzo educativo do profesorado que imparta a área pode contar coa colaboración de profesorado con dispoñibilidade horaria, que actúa como un apoio xeral ao conxunto da aula.

- Con carácter xeral, as medidas de reforzo educativo reflectiranse nos documentos oficiais de avaliación do alumnado e tamén en XADE. Ao final de cada curso, o profesorado, coordinado pola persoa titora, elaborará un informe individual dos reforzos educativos levados a cabo, segundo o modelo do anexo I da Orde do 8 de setembro de 2021.

5.3 CRITERIOS PARA RECIBIR APOIO EDUCATIVO (P.T. e A.L.)

- Dita medida educativa debe estar recollida no informe psicopedagóxico do alumno/a polo tanto senón conta con informe psicopedagóxico non se pode recibir apoio destes especialistas por tratarse dunha medida extraordinaria.
- As prioridades para levar a cabo os apoios en PT e AL se establecen en función da necesidade do caso, **quedando establecidas do seguinte xeito:**
 - 1º.-Alumnos con necesidades educativas especiais permanentes.
 - 2º.-Alumnado obxecto dunha ACS (Adaptación Curricular Significativa).
 - 3º.- Alumnado con neae que conte con informe psicopedagóxico.
 - 4º.-Alumnado que permanecen un curso máis nun nivel educativo.
 - 5º.-Alumnado con materias instrumentais suspensas e que presentan dificultades de aprendizaxe.
 - 6º.-Alumnado de cursos inferiores que inicien o aprendizaxe da lectoescritura e presenten dificultades.

Con respecto ao 4º e 5º caso estes, primeiro, deberán seguir un programa de reforzo e recuperación elaborado polo mestre/a ou titor/a tal e coma establece a orde de avaliación de Educación Primaria.
- Solicitarase cada curso unha autorización por parte das familias conforme están de acordo con esta intervención (PT E AL). Naqueles casos nos que a familia non quere apoio destes especialistas, pese as recomendacións do Departamento de Orientación, tamén deberán asinalo.

- O emprazamento deste tipo de apoio será, na medida do posible, dentro da aula ordinaria atendendo á normativa vixente. E realizarase fora da aula, en casos debidamente xustificados en función das neae do alumnado.

-As intervencións do profesorado de apoio levaranse a cabo, na medida do posible, nas áreas instrumentais (Lingua castelá, lingua galega e matemáticas) en función das necesidades e aproveitamento, procurando que o alumnado obxecto de tal medida asista a educación física, lingua estranxeira (inglés), música e relixión para propiciar a inclusión, socialización e integración.

-As sesións abdicadas ao apoio por parte do profesorado especialista en P.T. e A.L. dependerá das posibilidades de organización horaria e dos recursos do centro que, moitas veces, son insuficientes para satisfacer as demandas.

- A distribución horaria será variable segundo a evolución dos alumnos/as e a dinámica do centro.

- A organización dos apoios será aberta, flexible e suxeita a modificacións no curso.

O alumno susceptible de reforzo educativo e que, non puidesen recibir ou non se considerase necesario o apoio especializado, recibirán este apoio por parte do propio profesor titor ou de profesores preferentemente do mesmo nivel.

O Xefe do Departamento de Orientación realizará un seguimento destes alumnos de forma coordinada co profesorado de apoio (P.T. e A.L.), asesorando sobre a resposta educativa máis axeitada e realizando/actualizando a avaliación psicopedagóxica cando sexa necesario

5.3.1.CRITERIOS ESPECÍFICOS PARA ASISTIR Á AULA DE APOIO DE A.L.

1. Os alumnos deberán ser valorados polo orientador do centro, de ser o caso coa colaboración do especialista en A.L. e, cando proceda, emitir o correspondente informe.

2. Se a demanda fose moi elevada teranse en conta como criterios prioritarios a gravidade do problema e a atención temperá. Na etapa de E.I., no caso de dislalias, inmadurez ou pobreza de vocabulario, será de atención preferente o alumnado a partir de 5 anos.

3. Os nenos que necesiten a recuperación concreta dalgún fonema, asistirán soamente durante o tempo necesario para a recuperación do fonema.

4. Cando un alumno supere o seu problema será dado de alta na atención individualizada.

Durante todo o curso cabe a posibilidade de variar o número de alumnos/as que reciban apoio, segundo as necesidades.

5.4. ADAPTACIÓN CURRICULAR SIGNIFICATIVA

1- Intervención da titoría: que dificultades atopa o titor ou titora e que medidas de atención á diversidade emprega para axudar ao alumno ou alumna.

2- Realización da avaliación psicopedagóxica previa.

3- Realización dunha reunión do titor ou titora, co departamento de orientación e as familias facendo constar nunha acta os acordos aos que chegan e na que se acorda realizar a ACS.

4- Reunión coordinada polo xefe de estudos dos profesionais implicados á que asisten o titor ou titora, os profesores/as que imparten as áreas ou materias que se consideran obxecto de adaptación curricular e os profesionais que participaron na avaliación psicopedagóxica. Nesta reunión decidiranse aqueles elementos do currículo que, se é o caso, deberán ser modificados.

5- A ACS elaborarase e desenvolverase, agás nos casos excepcionais, no contexto educativo ordinario. O seu deseño e desenvolvemento será responsabilidade do profesor ou profesora que imparte a área ou materia ao alumno/a, co asesoramento do orientador/a, do EOE ou de calquera outro profesional que participe na atención ao devandito alumno/a.

6- Na adaptación curricular se recollerán os resultados da avaliación psicopedagóxica do alumno/a, atendendo aos apartados que se axuntan no anexo II, expediente de adaptación curricular, da orde de 8 de setembro de 2021.

7-A duración da adaptacións do currículo poderá ser dun ciclo ou dun curso, en función da etapa educativa en que estea escolarizado o alumno ou a alumna.

8- Calquera modificación que se realice referida aos elementos prescritivos do currículo da adaptación curricular autorizada requirirá unha nova autorización por parte do servizo territorial de Inspección Educativa.

9-Os referentes da avaliación do alumnado con adaptación curricular serán os incluídos na dita adaptación, sen que isto poida impedirle a promoción ou titulación.

10-A ACS precisa a autorización da inspección educativa.

11-As nais, os pais ou as persoas titoras legais do alumnado teñen dereito a que se lles facilite, por parte do centro docente e logo da súa solicitude, unha copia da adaptación curricular autorizada.

5.5. CRITERIOS NA DECISIÓN SOBRE A NON PROMOCIÓN DO ALUMNADO

Para decidir sobre a promoción ou non promoción do alumnado ao curso seguinte teranse en conta os criterios establecido no documento de concreción curricular do centro.

6. METODOLOXÍA DE TRABALLO E RECURSOS

O método empregado fundaméntase na colaboración e coordinación cooperativa de todo o profesorado que incide no proceso de ensino-aprendizaxe dos alumnos/as que presenten necesidade específica de apoio educativo.

O deseño de estratexias de traballo, metodoloxía, seguimento e avaliación do alumnado e do proceso, serán abordadas de forma coordinada. Tamén se potenciara a colaboración e coordinación coas familias.

RECURSOS PERSOAIS

- Titores
- Profesorado de apoio (P.T. e A.L.)
- Profesora de apoio a educación infantil.
- Outras especialidades
- Equipo directivo
- Orientador
- Persoal auxiliar coidadora.
- Servicios externos: ASPANAES, EOE, asociacións coas que está en contacto o acneee, Concello, servizos sanitarios e outras institucións.

RECURSOS MATERIAIS

- Materiais da aula ordinaria.
- Cadernos de reforzo do Departamento de Orientación.
- Materiais elaborados polo profesorado de apoio.
- Material específico para a aula de apoio.
- Recursos tecnolóxicos (software específico para problemas de linguaxe)
- Material psicopedagóxico para avaliacións empregado pola orientadora.

7. MECANISMOS DE COORDINACIÓN E COLABORACIÓN INTERNOS, ASÍ COMO CON OUTRAS ETAPAS EDUCATIVAS E COS CENTROS ADSCRITOS OU DE ADSCRICIÓN.

No CEIPP Santa María realizaranse as xuntanzas do Departamento de Orientación mensualmente en horario de tarde, concretamente o cuarto luns de cada mes. Ademais a xefa do DO reunirase individualmente cos/coas PT e AL cando sexa preciso, por mor de solventar continxencias que atinxen ao ANEAE.

De ser preciso, convocaranse reunións cos/as titores/as e representantes da comunidade educativa, para acadarmos un maior grao de efectividade no tratamento das NEE.

Este Departamento ademais estará coordinado co D.O. do instituto adscrito no que continuarán os estudos o noso alumnado, de tal xeito, que procuraremos reunirnos polo menos unha vez ao trimestre. Tamén colaboraremos co Equipo de Orientación Específico cando sexa necesario ben por vía telefónica, correo ou mesmo de forma presencial.

8. CANLES DE COLABORACIÓN COAS NAIS, PAIS OU TITORES E TITORAS LEGAIS DO ALUMNADO E COS DIFERENTES SERVIZOS EXTERNOS AO CENTRO.

Manteremos tamén, na medida do posible, a colaboración con diferentes asociacións e entidades sen ánimo de lucro e con atribucións na prevención, detección temperá e intervención educativa, establecendo actuacións comúns que favorezan unha mesma liña de traballo.

E se tomarán medidas para que as nais, pais ou titores e titoras legais do alumnado reciban información e asesoramento que os axuden no seu labor educativo, faciliten a comunicación co profesorado e potencien a participación na vida dos centros. No centro haberá titorías todos os luns pola tarde.

Ademais haberá comunicacións telefónicas, a través de abalar, a aula virtual, por correo electrónico e/ou todos aqueles medios que se consideren precisos para estar en contacto coas familias.

9. PROCESOS DE SEGUIMENTO, AVALIACIÓN E MELLORA DO PLAN.

A súa finalidade é tomar decisión en relación ao seu deseño e desenvolvemento, é dicir, determinar a súa eficacia e introducir as modificacións oportunas para a súa mellora. Participarán na avaliación do plan: profesores/as, alumnos/as e familias. Pero será o equipo directivo o responsable do seu desenvolvemento, seguimento e avaliación.

Para a recollida de datos será necesario arbitrar distintos momentos e métodos de recollida de información coma reunións de pais, CCP, xuntas de avaliación, actas de avaliación, cuestionarios...

Os datos recollidos deberán permitir coñecer o grao de consecución dos obxectivos plantexados e os problemas específicos relacionados coa súa implementación.

A avaliación do plan levarase a cabo en momentos diferenciados:

- Dunha forma periódica reunirse o departamento de orientación para analizar a marcha das diferentes actividades, medidas e programas propostos para este curso académico, realizando as oportunas melloras e modificacións. Facendo unha revisión trimestral de ditas actividades.

- Ao final do curso, en base aos datos do proceso de seguimento e avaliación, se elaborará a correspondente memoria do Plan Xeral de Atención á diversidade, establecendo, de ser o caso, as pertinentes propostas de mellora para o vindeiro curso. Esta memoria integrarase na memoria anual do centro e nela quedarán reflectidas alo menos a seguinte información:

- Modificacións introducidas ao longo do curso.
- Información dos diferentes niveis educativos aportada polos coordinadores/as.
- Información aportada polos especialistas de Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe.
- Información aportada polo Orientador/a.
- Propostas de mellora.

ANEXO II: PROGRAMACIÓN PEDAGOXÍA TERAPÉUTICA.

Durante o curso académico 2023/2024, o centro contará cunha especialista de Pedagogía Terapéutica que realizará a labor educativa a tempo completo.

1.-APOIO DO PROFESORADO ESPECIALISTA EN PEDAGOXÍA TERAPÉUTICA

Segundo a orde do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación no seu artigo 57 recollese o apoio do profesorado especialista en Pedagogía Terapéutica e/ou en Audición e Linguaxe e que consiste no seguinte:

1. A intervención profesional do profesorado especialista en Pedagogía Terapéutica e do especialista en Audición e Linguaxe débese entender como un recurso dirixido especialmente á atención educativa do alumnado con necesidades educativas especiais, sen prexuízo de que, excepcionalmente, atenda outro alumnado con necesidade específica de apoio educativo. Este profesorado exercerá as súas funcións, con carácter prioritario, nas etapas de educación infantil, de educación primaria e de educación secundaria obrigatoria.

2.-FUNCÍONS DO MESTRE DE PEDAGOXÍA TERAPÉUTICA.

No artigo 57, no seu punto 2 da orde antes mencionada recollen as funcións dos Mestres de PT e AL e que serían as seguintes:

O profesorado especialista en Pedagogía Terapéutica e o especialista en Audición e Linguaxe realizarán as seguintes funcións específicas:

- a) Colaborar coa xefatura do departamento de orientación na proposta de organización da docencia de apoio.

- b) Prestar atención docente directa ao alumnado con necesidade educativa especial, segundo a proposta de distribución da docencia do profesorado de apoio realizada pola xefatura do departamento de orientación á xefatura de estudos e autorizada pola dirección do centro docente. Esa atención en ningún caso substituirá a do profesorado titor nin a do profesorado que imparta as áreas ou materias en que o alumnado reciba o apoio.
- c) Elaborar os programas de intervención para o alumnado que atende, segundo as directrices recollidas no Plan Xeral de atención á Diversidade, en colaboración co profesorado da área ou da materia que corresponda e segundo a orientación e o asesoramento da xefa ou do xefe do departamento de orientación.
- d) Colaborar, de ser o caso, na elaboración das adaptacións curriculares do alumnado que atende, así como no seu seguimento e avaliación.
- e) Participar na planificación e no desenvolvemento das actuacións e das medidas que favorezan a inclusión da diversidade do alumnado.
- f) Asistir ás sesións de avaliación do alumnado que atende, con voz e sen voto.
- g) Elaborar, ao finalizar o curso escolar, un informe individual de cada alumna ou cada alumno a quen prestase apoio, coordinado pola xefatura do departamento de orientación
- h) Aqueloutras funcións que, a Administración educativa, dentro do ámbito das súas competencias, lle poida asignar referidas á inclusión, á orientación e á atención á diversidade.

3.-OBXECTIVOS XERAIS

3.1.-Relacionados co centro

- Detectar de maneira precoz calquer tipo de dificultade e garantir o papel preventivo e compensador da escola
- Poñer en práctica programas de innovación e investigación educativa.
- Establecer vías de coordinación a nivel interno e externo que favorezan o cumprimento dos fins educativos.

- Fomentar o clima de convivencia no Centro desenvolvendo actitudes de respecto , tolerancia , solidariedade e non discriminación.
- Establecer vías formativas para todos os axentes educativos implicados na atención a diversidade .

3.2.-Relacionados co equipo docente:

- Elaborar materiais curriculares e didácticos que permitan a todos os alumnos , na medida das súas posibilidades , acceder o currículo de maneira normalizada
- Levar a cabo programas destinados os alumnos que presenten maiores dificultades

3.3.-Relacionados co Departamento de Orientación

- Identificar as NEAE de estes alumnos/as.
- Diseñar e axustar a resposta educativa o alumnado.

3.4.-Relacionado co alumnado

- Elaborar repostas educativas individualizadas para o alumnado que presenta NEAE.
- Favorecer o logro dos obxectivos e competencias de estes alumnos.

3.5.-Relacionado con la familia:

- Establecer canles de participación coa familia.
- Orientar sobre las NEAE
- Asesorar a os país individualmente para que asuman responsabilidades na educación dos seus fillos/as.

4.- OBXECTIVOS ESPECIFICOS.

Estes obxectivos irán reflectidos en cada un dos distintos programas de intervención debido a que é preciso ter en conta cada caso de maneira individualizada e así poder darlle o alumnado a mellor resposta educativa posible.

5.- TEMPORALIZACIÓN.

O traballo da especialista en Pedagogía Terapéutica co alumnado estrutúrase en sesións, que en función das necesidades específicas de apoio educativo que presenten poden ser na aula de apoio ou na aula ordinaria. A programación estrutúrase para todo o curso

escolar, estando aberta a posibles modificacións en función dos avances do alumnado ou de alumnado de nova incorporación..

6.-ALUMNADO

Por protección de datos, este apartado simplemente recolle a totalidade de alumnos/as que, iniciado o curso serán atendidos no CEIPP Santa María polas especialistas en PT e en AL. Esta proposta inicial pode variar ao longo do mesmo en función das necesidades do centro e/ou do alumnado.

RELACIÓN ANEAE	
PT: 19	AL: 17

7.-METODOLOXÍA

- Partiremos do nivel de competencia curricular de cada alumno/a.
- Crear situacións que favorezan a interacción ,a comunicación, a investigación e a reflexión.
- Organizar un ambiente estruturado e predecible que fomente a seguridade e a autonomía
- Priorizar as aprendizaxes funcionais para a vida cotiá deste alumnado.
- Metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos,

titoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos e outras que promovan a inclusión tal como se recolle no artigo 45 da orde de atención a diversidade. Así mesmo teremos en conta os principios do deseño universal de aprendizaxe.

8.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- A avaliación do alumnado será continua e global e terá en conta o seu progreso no conxunto dos procesos de aprendizaxe
- Tal como se recolle na orde de atención a diversidade, no seu artigo 46 o profesorado adaptará os tempos, os instrumentos e os procedementos de avaliación.

- Neste mesmo artigo no seu punto 3 recolle que para a avaliación deste alumnado teránse en conta os protocolos, plans e proxectos realizados pola Xunta de Galiza
- O alumnado que teña ACS avaliarase polos criterios da propia adaptación curricular, sen que iso poda impedirle a promoción o curso ou etapa seguinte.
- Teremos en conta para avaliación deste alumnado, a observación directa, cuestionarios, o traballo diario, entre outros.
- Hai que ter en conta o esforzo diario que fan estes alumnos

ANEXO III: PROGRAMACIÓN AUDICIÓN E LINGUAXE

ÍNDICE:

1. XUSTIFICACIÓN
2. ALUMNADO DE ATENCIÓN INDIVIDUAL
3. MARCO LEXISLATIVO
4. CONTEXTUALIZACIÓN
5. NECESIDADES
6. OBXECTIVOS
7. CONTIDOS
8. METODOLOXÍA
9. TEMPORALIZACIÓN
10. RECURSOS
11. AVALIACIÓN E SEGUIMENTO

1. XUSTIFICACIÓN

A presente Programación é un conxunto de actuacións destinadas a mellorar o proceso de ensino-aprendizaxe (E-A), que permite organizar e xestionar os recursos cos que conta o centro para poder dar unha resposta axustada as características do noso alumnado, en especial aquel que presenta Necesidades Específicas de Apoio Educativo (NEAE), relacionadas coa comunicación, a linguaxe e a audición. Trátase dun documento de carácter funcional, dinámico e revisable que pretende abordar de forma clara e concisa cómo se reflicte a atención á diversidade no centro dende a especialidade de Audición e Linguaxe no presente curso escolar.

2. ALUMNADO DE ATENCIÓN INDIVIDUAL

No centro, o alumnado que precise atención comunicativo-lingüística virá determinado por varios cauces descritos a continuación. En calquera dos casos, non se atenderá ningún neno/a que non veña remitido dende o Departamento de Orientación. Así, son obxecto de avaliación inicial:

-Todos aqueles alumnos/as que recibiron apoio individual ou de seguemento no curso anterior e que precisan a continuación do mesmo.

-Todos aqueles nenos/as da etapa de infantil ou primaria que se observe que presentan dificultades na forma, contido ou uso da nosa lingua asociadas ou non a outras patoloxías.

En calquera momento do curso tamén podemos levar a cabo este tipo de avaliación en aqueles casos que o D.O considere oportuno remitir.

Neste proceso avaliamos a área da comunicación e da linguaxe. Para levar a cabo este proceso seguimos o seguinte procedemento:

En primeiro lugar, procederase a enviar unha autorización informativa para os pais/nais ou titor/es legais.

En segundo lugar, procedemos a realizar unha avaliación exhaustiva da linguaxe:

Observación e rexistro dunha mostra de linguaxe espontánea e características funcionais da mesma.

- Observación e rexistro en protocolos de aula de aspectos indirectos: respiración, sopro, discriminación auditiva, órganos bucofonatorios, praxias articulatorias, ritmo e fluidez da fala.
- Rexistros de lectura e escritura.
- Entrevistas co profesorado titor, familias e DO.
- Entrevistas coas familias.
- Realización de rexistros fonolóxicos mediante distintos programas e recursos (RFI, ELCE...)

Finalmente, infórmase ás familias e determinase a relación de nenos/as que pasarán a recibir atención directa na aula de Audición e Linguaxe ou indirecta a través dun seguemento e a partir do cal se establecerá o programa de intervención individual adaptado ás necesidades de cada alumno/a.

En caso de que as necesidades do centro superen as horas de atención individual procederase á priorización recollida no Plan Xeral de Atención á Diversidade.

3. MARCO LEXISLATIVO

A presente programación amparase baixo a Lei Orgánica 3/2020, de 29 de decembro, pola que se modifica a Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación a nivel estatal e aqueles documentos legislativos de orde autonómica desenvolto ata o momento. Destaco a importancia de ter en conta o Decreto 155/2022, do 15 de setembro, polo que se establece o currículo da Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia e o Decreto 1500/2022, do 8 de setembro, polo que se establece o Currículo da Educación Infantil tamén na nosa comunidade. Ademais do Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da nosa comunidade nos que se imparten as ensinanzas establecidas e a Orde do 8 de setembro de 2021 que o desenvolve.

4. CONTEXTUALIZACIÓN

A presente programación trátase dun documento no que se inclúen as funcións da especialista en Audición e Linguaxe a tempo completo en horario de 9´00 a 14´00. O centro dispón dunha aula de Audición e Linguaxe compartida coa orientadora.

5.NECESIDADES

Da información anteriormente exposta consideramos oportuno detallar as necesidades a nivel de alumnado para poder ofertar unha ensinanza adaptada ás mesmas. Así pois, no centro existen alumnos/as con NEAE relacionadas coa comunicación e a linguaxe, cos que tomaremos as medidas de atención axeitadas partindo da detección e determinación de ditas necesidades e, proporcionando a resposta educativa mais axeitada.

Sinalar que se establecen en base aos informes existentes no centro dos anos anteriores, as avaliacións psicopedagóxicas, as informacións aportadas por diversas fontes e tendo en conta que, nalgún caso están pendentes dunha nova valoración.

Por protección de datos, este apartado simplemente recolle a totalidade de alumnos/as que, iniciado o curso serán atendidos no CEIPP Santa María polas especialistas en PT e en AL. Esta proposta inicial pode variar ao longo do mesmo en función das necesidades do centro e/ou do alumnado.

RELACIÓN ANEAE	
PT: 19	AL: 17

6. OBXECTIVOS

En función das necesidades anteriormente expostas, podemos extraer uns obxectivos xerais referidos aos tres ámbitos da nosa actuación: centro, familia e alumnado, que determinarán as accións prioritarias. Este ano adaptados ao plan de continxencia do centro.

6.1. Obxectivos respecto ao centro:

-Coordinarse cos titores/as, equipos e outros especialistas do sector e da zona co fin de colaborar e elaborar programas, actividades ou materiais necesarios.

-Asesorar e informar tanto a profesorado e familias sobre cuestións de interese para o desenvolvemento do alumnado con NEAE: pautas para a casa, por exemplo. Preferentemente a través de vía informática evitando o intercambio de papel.

-Colaborar e manter comunicación con outros organismos.

-Colaborar co profesor/a titor/a e co resto de profesorado na elaboración, seguimento e avaliación das Adaptacións Curriculares.

-Participar nas sesións de avaliación que afecten ao alumnado con NEAE.

- Aproveitar os recursos persoais e materiais existentes no centro.
- Flexibilizar espazos e tempos para garantir unha atención individualizada.
- Colaborar co resto de profesorado para contribuír ao logro das Competencias clave.
- Definir, en colaboración cos membros do Departamento de Orientación e os títolos implicados a organización funcional do traballo a levar a cabo con cada alumno/a.
- Coordinarse cos distintos membros da comunidade educativa.

6.2. Obxectivos respecto ás familias:

- Ter en conta a información ofrecida polos pais/nais tanto na valoración inicial, como nas posta en práctica das intervencións como nos posibles seguimentos.
- Propiciar a colaboración coas familias tanto no centro como no ámbito do fogar.
- Facilitar información ás familias dun coñecemento o máis real posible da alteración ou necesidade do neno/a así como da súa intervención.
- Involucrar ás familias para que se preocupen polas actividades que se fan no centro e dotalos dos medios necesarios para a realización das mesmas.
- Fomentar a participación dos pais e nais e implicalos no proceso educativo dos seus fillos/as como membros da comunidade educativa á que pertencen.
- Informar periodicamente dos obxectivos, avances ou aspectos relevantes que presente o neno/a durante o proceso de ensino-aprendizaxe.
- Colaborar coas asociacións ou institucións que faciliten recursos e asesoramento para o alumnado con NEAE.

Tendo en conta a nova situación todo o relacionado coa coordinación centro/familias/recursos externos será prioritariamente a través das seguintes canles:

- Entrevistas telefónicas.
- Video chamadas
- Correo electrónico
- Abalar
- Aula virtual

6.3. Obxectivos respecto ao alumnado:

- Favorecer o emprego da aula virtual co alumnado que acuda a AL co fin de formar ao noso alumnado no ensino non presencial en caso de que se volva a interromper a actividade académica presencial como consecuencia dun abrocho.
- Garantir a continuación do proceso de ensino/aprendizaxe en caso de suspensión da actividade lectiva.

-Actualizar a aula virtual para garantir a continuidade do proceso de ensino aprendizaxe en caso de que sexa preciso.

-Levar a cabo unha avaliación inicial tendo en conta os datos achegados co fin de establecer con precisión o nivel de partida do alumnado. Nesta avaliación teranse en conta os datos do neno/a e do contexto, tanto escolar como sociofamiliar.

-Realizar intervencións específicas co fin de facilitar a recuperación das dificultades que presenten na linguaxe oral e/ou escrita tanto a nivel comprensivo como expresivo.

-Planificar propostas educativas diversificadas de organización, procedementos, metodoloxía e avaliación adaptadas ás necesidades de cada alumno/a.

-Procurar a integración do alumnado con NEAE no seu grupo e no conxunto da dinámica escolar.

-Proporcionar ao alumnado unha resposta educativa axeitada, de calidade e igualdade que lle permita acadar o maior desenvolvemento persoal e social.-

Potenciar as aprendizaxes básicas relacionadas co ámbito comunicativo-lingüístico:

- ✓ Valorar a importancia da linguaxe como medio de comunicación.
- ✓ Valorar e incidir no desenvolvemento cognitivo, psicomotor, afectivo-emocional e social dos alumn@s con NEAE.
- ✓ Adquirir unha actitude cooperativa.
- ✓ Iniciarse na aprendizaxe e dominio da lectoescritura.
- ✓ Xeneralizar as aprendizaxes do ámbito comunicativo-lingüístico: dramatizacións, cancións, trabalinguas, adiviñas e xogos.

Así como, calquera outro obxectivo que se nos poida encomendar respecto ó alumnado con NEAE e tendo en conta a situación actual.

6.3.1. Obxectivos específicos na intervención de alumnado con neae.

- ✓ Mellorar os conceptos cognitivos básicos (atención, percepción, memoria e razoamento) así como a m.c.p.
- ✓ Potenciar a relaxación global e segmentaria (órganos que inciden na fala).
- ✓ Conseguir unha correcta respiración costo-diagramática-abdominal, co aumento da capacidade torácica-pulmonar e do control do sopro espiratorio-bucal.
- ✓ Mellorar a discriminación auditiva e fonemática, e a memoria auditiva secuencial (sons, fonemas, palabras e frases).
- ✓ Mellorar a tonicidade e mobilidade dos órganos fonoarticulatorios (praxias

bucolinguofaciais, maxilares e velares) para unha axeitada articulación fonemática.

- ✓ Mellorar a comprensión e expresión oral e escrita.
- ✓ Iniciar, adquirir e mellorar a lectoescritura.
- ✓ Dominar hábitos básicos de autonomía, autoestima e de conduta persoal.
- ✓ Xeneralizar as aprendizaxes obtidas a outros contextos e situacións socio-comunicativas.

7. CONTIDOS

Traballaranse a través das compoñentes da linguaxe de cara a acadar a competencia necesaria en comunicación lingüística: falar, escoitar e conversar; ler e escribir, educación literaria e coñecemento da lingua.

1.- CAPACIDADES PREVIAS:

- atención.
- memoria auditiva, visual e secuencial.
- estruturación espacio-temporal.
- relaxación.
- respiración e sopro.
- estimulación, percepción e discriminación auditiva e fonética.
- Ritmo/articulación e fonación.

2.- COMPOÑENTE LÉXICO-SEMÁNTICA:

- vocabulario: nomes, accións, calidades e nocións cuantitativas.
- razoamento verbal: categorías lexicais, familias semánticas, palabras sinónimas e antónimas e palabras polisémicas e homónimas.

3.- COMPOÑENTE MORFOSINTÁCTICA:

- elementos dunha frase: nomes, pronomes (persoais, demostrativos ...), adxectivos, artigos determinados e indeterminados, verbos regulares e irregulares, adverbios, preposicións e conxuncións.
- concordancia: xénero e número, número e persoa.
- tipo de frases: simples (enunciativas, interrogativas, exclamativas e exhortativas) e compostas (coordinadas e subordinadas).

4.- COMPOÑENTE PRAGMÁTICA:

- linguaxe funcional: diálogos, conversas, habilidades conversacionais, expresión e comprensión de situacións cotiás ...

- linguaxe creativo: descrición, narración e diálogo.
- linguaxe expresiva e comprensiva: secuencias temporais, adiviñas, refráns e expresións con dobre sentido, poesías, cancións, chistes ...

8.METODOLOXÍA

A metodoloxía que adopto situar dentro dun enfoque “eclectico” que non participa dun único postulado teórico, senón que, dende unha perspectiva global, opera ao amparo de planeamentos derivados de diferentes disciplinas, por entender que todas proporcionan informacións útiles achega do alumnado.

A escola non seu conxunto, en concreto, conformarse como un ambiente amable e agradable; así pois, ou especialista en AL debe velar por xerar un clima de seguridade, confianza e estabilidade emocional que fomente non neno a necesidade de comunicarse e usar a linguaxe como medio de comunicación, representación, coñecemento, diversión... Constitúe un requisito imprescindible establecer un vínculo afectivo có alumnado, dada a gran repercusión dá afectividade non desenvolvemento comunicativo-lingüístico.

A organización dos espazos debe garantir a flexibilidade sendo posible cambiar a colocación en función das necesidades e actividades a realizar. A aula debe ser un espazo sen ruídos, con boa iluminación e amplo. Do mesmo modo, deberase crear un ambiente estruturado, ordenado e previsible, así pois, considere a necesidade de elaborar un horario dentro dá aula para algún dous alumnos. Coa finalidade de responder adecuadamente ás necesidades do alumnado distribuíu a aula por espazos (Montessori, 1870): hai unha zoa de motricidade e praxias bucolinguofaciais situada diante do espello; xusto ao lado a de TICs e a de discriminación auditiva con radio CD, outra de traballo non centro dá clase e unha de lectura e, finalmente, unha de xogo ó lado da mesa do profesor. É fundamental, crear oportunidades para a comunicación modificando a contorna física do neno, procurando deixar os materiais ao seu alcance e usando técnicas como o bloqueo (cando queira coller a goma escóndolla para que ma pida), axuda demorada (fomentando que me solicite axuda verbalmente), formato do elemento incorrecto (cando queira que me pida a goma doulle un folio), presentación incompleta (para que me pida un elemento que quero que diga)...

Antes de cada sesión é fundamental conseguir que os nenos estean relaxados, así como, lograr motivar ao alumnado cara á tarefa, por exemplo, “Vou colocar uns xoguetes moi bonitos, encima da mesa...”. Co obxectivo de manter esta motivación usaremos como

estratexia fundamental o xogo e a creatividade nas actividades buscando que o alumnado aprenda divertíndose, sen darse conta.

Os principais materiais para a interacción son contos de imaxes e libros sinxelos, recorrendo en todo momento a recursos multisensoriais que favorezan a aprendizaxe a través de distintos sentidos como o tacto, movemento, cores, sons...

A variabilidade de casos fai variar a metodoloxía que se deberá adaptar ás dificultades, intereses, necesidades, peculiaridades, potencialidades, experiencias, estilo de aprendizaxe e competencias do alumno, coñecidas grazas á avaliación inicial. Neste proceso apoiarémonos nas potencialidades do neno co fin de favorecer a súa aprendizaxe.

A nivel global, usaremos como estratexias metodolóxicas o desenvolvemento en espiral e a globalización. Xa que logo, a metodoloxía será global e activa abarcando tanto a actividade mental como física. Deben usarse métodos que permitan aprender desde a realidade, concepcións previas, contorna, diversidade, plan común; fan falta métodos que favorezan que o alumnado coopere, progrese ao seu ritmo, aprenda a aprender... Deben usarse métodos que permitan ao alumnado moverse con seguridade entre a superabundancia e rápida renovación de información, fomentando habilidades para a procura, selección, procesamento, tratamento e comunicación da mesma.

A nivel máis concreto, centrarémonos nun enfoque comunicativo que dá prioridade á comunicación aceptando calquera modalidade comunicativa naqueles casos máis graves e, ata, proporcionando nos que haxa alteracións ou imposibilidade da linguaxe oral un sistema alternativo ou complementario de comunicación. Porase énfase na interacción verbal deseñando situacións programadas previamente que fagan xurdir as funcións lingüísticas á vez que se traballa o fala, a audición e as dimensións da linguaxe.

A miña intervención basearase nos seguintes principios: globalidade (traballar de forma holística considerando a interdependencia dos compoñentes da linguaxe), modularidade (comezar polas necesidades prioritarias para pasar ás secundarias), cooperación (as accións cooperativas teñen un mellor prognóstico), individualización (respectar as peculiaridades) e funcionalidade (o noso obxectivo prioritario é o máximo desenvolvemento comunicativo-lingüístico).

A nosa intervención debe ter como referencia os períodos de desenvolvemento normal do neno/a (Piaget, 1896); así como, perseguir a aprendizaxe significativa do Alumnado, é dicir, que o Alumnado relacione os contidos previos e adquiridos cos contidos novos, conseguindo así que a información almacénese na memoria a longo prazo o que facilita unha mellor memorización (Ausbel, 1928). Para iso, será imprescindible partir da

zona de desenvolvemento próximo (Vigotsky, 1896) do neno co obxectivo de evitar tarefas repetitivas, así como, as que están afastadas das súas posibilidades fomentando as que supón un reto interesante para o neno. Durante o proceso de ensino-aprendizaxe é necesario aplicar sempre o reforzo positivo tanto como premio, ao finalizar unha tarefa ou sesión, como estratexia de aprendizaxe animando sempre e eloxiando ao alumnado polos seus talentos e aptitudes, evitando polo en situacións nas que fracasará (sobre todo naquel Alumnado con baixa autoestima). A nosa intervención non debe perder de vista que o alumno vive en sociedade, por iso débese favorecer ao máximo a súa socialización a todos os niveis, co obxectivo de favorecer a autonomía, normalización e inclusión do Alumnado. Organizaranse actividades que favorezan a autonomía e inserción no medio.

No proceso de realización das actividades pódese recorrer a técnicas para reforzar a comunicación e a linguaxe dos nenos como a autoconversación onde o mestre vai dicindo o que vai facendo ou o fala paralela na que di o que está facendo o alumno. Cando termine a tarefa non se lle corruxirá senón que se modelará a súa linguaxe proporcionando feedback correctivo a través de expansións (dar o modelo correcto), extensións (dar o modelo correcto e aumentar a información) e incorporacións (engadir un elemento do neno). Tamén, podemos proporcionar sistemas de facilitación como o axuste máis eficaz (pondo máis énfase no importante), estratexias para salvar a incompreensión (repítolle o que dixo mal), posta en dúbida (preguntarlle o que dixo mal), resposta falsa (doulle unha resposta equivocada)... Ao longo das sesións é necesario atender a calquera indicio de fatiga do neno para darlle un tempo de descanso para que se recupere. Finalmente, debemos perseguir sempre a xeneralización das aprendizaxes a outros contextos e persoas, organizando actividades conxuntas co titor do Alumnado e mantendo informada á familia de pautas a seguir co seu fillo.

Segundo Galego Ortega o papel do mestre dentro do aula como estimulador da linguaxe debe centrarse en usar unha linguaxe clara, con adecuada prosodia e adaptado ao nivel comprensivo do alumnado; atender aos intereses conversacionais do alumnado; evitar interromper as súas interaccións; fomentar o carácter lúdico da comunicación, etc.

A súa actitude ante o neno debe ser de escoita e atención ante calquera chamada de axuda ou interacción comunicativa. Debe asumirse que o alumnado con “n.e.a.e” tardará máis tempo en aprender e cansarase máis rapidamente que o resto de nenos; así pois, deberá mostrarse relaxado e comprensivo con evitando impacientarse cando ao neno cústelle moito falar ou non lle salga algunha actividade. Nestes casos, non se deben acabar as actividades ou frase polo neno dándolle tempo para que o consiga el só. Por iso,

debemos estar cerca do alumno para proporcionarlle a axuda e os modelos adecuados realizando unha motorización da súa aprendizaxe, sen esquecer que a nosa meta é a formación de cidadáns autónomos e responsables.

9. TEMPORALIZACIÓN.

A temporalización debe entenderse como un elemento flexible, adaptable ás necesidades de cada alumno así como a propia programación de aula e ciclo no que está escolarizado.

A prevención e a detección precoz é fundamental para asegurar a calidade educativa. Por este motivo, colaborárase co profesor-titor na programación de actividades para a prevención e detección de necesidades da área comunicativo-lingüístico ao comezo do curso académico. Está demostrado que as alteracións na linguaxe teñen, en xeral, un mellor prognóstico en función da idade na que son intervidas. Isto débese á plasticidad cerebral: capacidade do cerebro, en canto ao seu funcionamento, para que as áreas corticales non danadas, asuman a función da linguaxe.

A nivel xeral, a temporalización de cada caso caracterízase por cinco grandes momentos: 1º. Avaliación inicial do alumnado, onde aplicamos distintas probas e observamos a conduta comunicativo-lingüística co obxectivo de establecer os obxectivos a alcanzar e a liña basee desde a cal comezar a traballar. 2º. Intervención comunicativo-lingüística co alumnado en función da “n.e.a.e” que presente. 3º. Xeneralización das aprendizaxes a outros contextos e con outras persoas, neste proceso ten un papel fundamental a colaboración coa familia e a coordinación co mestre-titor do alumnado. 4º. Alta do alumnado, unha vez alcanzados os obxectivos expostos. 5º. Seguimento e avaliación continua do alumnado ao longo de todo o proceso anterior e durante os tres meses posteriores á nosa intervención, co obxectivo de asegurar a súa evolución e evitar recaídas e retrocesos. Do mesmo xeito que no paso anterior, tanto as familias como o titor teñen un papel fundamental neste proceso.

A nivel concreto, as sesións diarias, por normal xeneral, seguen os seguintes pasos:

1º. Toma de contacto co neno/a; é fundamental establecer unha boa relación co alumnado, así como, proporcionarlle todos os días uns minutos (5-10 minutos) para que se relaxe, conte as novas do día ou anécdotas conseguindo así que se vaia centrando na tarefa.

2º. Traballo específico en función da alteración ou dificultade. A duración deste paso estará en función do grao de atención, colaboración, idade e dificultade do Alumnado, en xeral oscilará entre 15 e 40 minutos.

3º. Xeneralización a través dunha conversación, diálogo ou linguaxe espontánea. É fundamental que destinemos uns minutos (5-10 minutos) a charlar co Alumnado co obxectivo de garantir a extensión do adquirido á comunicación espontánea.

4º. O premio final por traballar durante a sesión será un momento de xogo co neno (5 minutos) a través dunha actividade que lle guste, xeralmente, os nenos gozan moito con xogos de computador, que por outra banda, tamén, permiten traballar o ámbito comunicativo-lingüístico. Tanto o noso horario como as sesións co alumnado teñen un carácter revisable e aberto ás modificacións que se poidan ir producindo, como novas incorporacións, altas de casos, necesidades do centro educativo, etc.

10. RECURSOS

Recursos persoais: traballarase conxuntamente con todo o profesorado do centro, titores/as, persoal Directivo, especialistas de Pedagogía Terapéutica (PT) e Orientadora do Centro, persoal auxiliar coidadora e familias e os propios alumnos/as.

Tamén contamos cunha serie de recursos externos ó centro como o Equipo de Orientación Específico (EOE), a Inspección Educativa, o Centro de Formación e Recursos (CEFORE), as distintas Delegacións (Educación, Familia, Sanidade,...), o Concello, Atención Temperán, ASPANAES...

Recursos espaciais: aula de Audición e Linguaxe, e demais instalacións do centro educativo.

Recursos materiais: contará con material específico de logopedia como espello, material de sopro, respiración e praxias, material de elaboración propia ou material comercializado como “Xogando cos sons”, “Fonodil”, “Fotoloto sonoro”, “Cicerón”, “Erre que Erre”, “Enséñame a hablar”, “Cuentos para hablar”, lotos fonéticos ,grabadora, entre outros. Así coma, material ordinario como xogos, mesa de luz, actividades de robótica, etc.

11. AVALIACIÓN E SEGUIMIENTO

Nun primeiro momento realizase unha avaliación inicial, na que se empregan probas estandarizadas (Rexistro Fonolóxico Inducido, ELCE, PAF....), probas non estandarizadas (avaliación da linguaxe repetida, dirixida e espontánea), a avaliación da súa linguaxe no

entorno habitual e a lectoescritura. Esta avaliación danos as pautas para a elaboración da intervención, a cal será individualizada para cada alumno/a, xa que cada un/ha deles/as terá unhas N.E.A.E. diferenciadas ás cales debemos responder axeitadamente para que poidan ser superadas

O longo de todo o proceso de intervención realizamos unha observación sistemática e unha avaliación continua dos progresos e dificultades dos nenos/as (Observación, caderno audición e linguaxe, información familias...). A evolución da intervención quedará plasmada na información trimestral que estará adxunta aos programas de intervención así como tamén será remitida aos titores e titoras nas sesións de avaliación en cada trimestre. Unha vez finalizado o tempo para o que se realizou o programa aplicamos de novo probas de valoración para comprobar os progresos e, se é preciso, continualo, realizar os cambios pertinentes ou dar por finalizada a intervención. Neste último caso programamos un seguimento quincenal en principio e mensual a continuación ata a xeneralización do traballado na aula de AL. O seguimento realizarase de forma coordinada co titor/a da aula ordinaria, do D.O. e a familia.